

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
polletno 210 Din
celoletno 420 Din
za inozemstvo
mesečno 50 Din
polletno 300 Din
celoletno 600 Din

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inostrane, Sarajevski št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Cene oglasov
1 stolp, peti vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po Din 250, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Kdo je kriv vojne?

Radič in Pribičević sta radi opozicije proti vladi šla tako daleč, da sta brez vsake potrebe spravila na dan v evropski politiki sploh najvažnejše vprašanje: Koga zadene krivda na svetovni vojni. Stjepan Radič je trdil najprej v narodni skupščini, da je stara Srbija izvala vojno; za njim je prišel Svetozar Pribičević in ponavljal oziroma modificiral Radičeve izjave in to ne samo v skupščini, ampak tudi na javnih shodih, kjer sta ta dva politika dajala programatične izjave. Programatičnega značaja je bila torej tudi izjava o krivcu vojne. Učinek je bil naravno velik; zlasti germansko, tako avstrijsko kot rajhovsko časopisje je izjave beležilo kot bi se mu odvalil težak kamen od srca in je borba za izbris madeža »krivca na svetovni vojni« dobila v bivšem srbskem nacionalistu Pribičeviću in hrvatskem Radiču nova zaveznika, ki govorita sicer iz opozicije, vendar pa v imenu svojih strank.

Radič-Pribičevićeva izjava je nepotrebna, naša država nima niti najmanjšega povoda, da načenja to vprašanje. Izjava je nepremišljena; dokaz je njeno stalno popravljanje, ki žal — prvotnega besedila ne more več izbrisati. Izjava je pa tudi državi skrajno škodljiva; kajti Jugoslavija je reparacijska država!

Ni treba biti diplomat, ki gleda na evropske razmere po vojni; že navaden, preprosti politični agitator bi moral vedeti, da je ABC verzajske in drugih mirovnih pogodb ter po njih ustvarjenega povojnega stanja stavek, ki je tvoril podlago vsem mirovnim konferencam: Nemčija je kriva svetovne vojne. Logična posledica tega izhoda je vojna odškodnina, so reparacije. Ves današnji sistem evropskih držav sloni na tej premisi in logičnem zaključku. Vsa evropska, da svetovna politika se vrti okrog tega načela in katerokoli vprašanje bukne, zadene takoj na to načelo in njegovo izpolnitev. Odtod silna borba v antanti sami; odtod ameriško poseganje v Evropo, ki ga poznamo, če imenujemo starega modifikatorja plačevanja reparacij Dawesa in novega Parker Gilberta. Odtod kardinalna težava francoskega - nemškega prijateljstva oziroma sovražstva, srednjeevropska odškodnina od strani nasledstvenih držav — z eno besedo: Brez reparacijskega problema povojne Evrope sploh ni!

To je eno!

Drugo zadeva v prvi vrsti Nemčijo in to je njeno stremljenje: Kako izbrisati s sveta madež krivca na svetovni vojni in kako izvajati iz tega uspeha logične posledice, ki bi bile: Sprememba versajske in drugih mirovnih pogodb v tem smislu, da če odpade krivda, odpade tudi kazen — Nemčija bi reparacij več ne plačevala. Priznati moramo, da dela Nemčija za ta cilj tako smotreno in vztrajno, da se da njeno delo primerjati kvečjemu v manjšinskem prizadevanju. Ustanovila se je posebna organizacija z revijo: Kriegsschuldfrage. Nemška vlada je objavila vse diplomatske akte od francoske do svetovne vojne; delo, proti kateremu so običajni konverzacijski leksikoni navaden pritlikovec. — Njena diplomacija je započela z delom najprej v bivših nevtralnih državah; dalje pa organizirala v inozemstvu sistematično propagando. Pri vstopu v društvo narodov je stavila pogoj, da ta njen korak ne sme značiti priznanja Versaillesa, zlasti pa ne stavka, da nosi Nemčija odgovornost na svetovni vojni. Skratka: Nemci sami delajo temeljito in v tej psihozi smo že mi sami, kar dokazujeta najbolj Radič in Pribičević.

Tretje, najvažnejše pa je Jugoslavija kot reparacijska država. Naša država dobiva letno okrog 500 milijonov dinarjev vojne odškodnine. Na našo državo se je družba »o krivdi svetovne vojne« najprej vrgla. Znan je diplomatski spor radi umora v Sarajevu in spravljanje naše vladarske hiše v zvezo z njim. Umor v Sarajevu je pač še vedno tako živ in konkreten, da se da javnosti lažje prikazati kot tiho in tajno delo diplomatov katerega koli prestolnega mesta v Evropi. Če se naj posreči dokazati, da je bil umor v Sarajevu kriv svetovne vojne, da je umora bila kriva Srbija, bo Nemčija sprožila vprašanje vojne odškodnine. Z drugimi besedami: Kdor v Jugoslaviji tajni nemško krivdo in jo sprejema sam nase, se odreka letnim 500 milj. dinarjev, zahteva posredno, da se naši državni naloži vojna odškodnina, pljuje v lastno skledo.

Zato razumemo državnega poslanca, ki je imenoval tovrstne Radič-Pribičevićeve izjave za največji in najhujši protidržaven akt. Zato

Ljubljanskemu prebivalstvu!

Ljubljansko mestno občino čakajo velika in neodložljiva gospodarska in socialna vprašanja, predvsem stanovanjski problem, elektrifikacija mesta in regulacija Ljubljane. Vse te in druge ogromne naloge more rešiti samo izvoljen občinski svet in le ob sodelovanju vseh delavoljnih sil v meščanstvu in občinskem zastopu. Da se to omogoči in da se Ljubljana po tolikih letih reši iz težke gospodarske in finančne krize, sta se SLS in SDS kot obe največji stranki občinskega sveta v sporazumu s svojima kluboma občinskih svetovalcev dogovorili za složno komunalno delo v občinskem svetu. Dogovor, ki zasleduje le koristi Ljubljane in njenega prebivalstva in ki samoumevno ne izključuje sodelovanja drugih manjših skupin občinskega sveta, je bil danes od obeh strani odobren in podpisan. Pomenja naj za ljubljansko občino začetek nove dobe, ki naj ob obojestranski stvarnosti, obzirnosti in lojalnosti prinese Ljubljani uresničenje vsaj najvažnejših in najnujnejših gospodarskih potreb in načrtov.

V zavesti, da more velike naloge izvesti le autonomno občinsko zastopstvo, sta se obe stranki tudi zavezali, da bosta pri vseh faktorjih v Ljubljani in Belgradu, ki morajo imeti vpliv na delovanje ljubljanske mestne samouprave, storili vse, da ne pride v nevarnost niti vprašanje občinske samouprave kot take, niti vprašanje njenega brezhibnega delovanja.

V Ljubljani, dne 26. marca 1928.

Prof. Evgen Jarc,

t. č. načelnik kluba občinskih svetnikov SLS.

Ivan Tavčar,

t. č. načelnik kluba občinskih svetnikov SDS.

Proračun in finančni zakon sprejeta

Minister za pošto in brzojav Vlačko Kocič umrl

r Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) S 193 glasov je narodna skupščina sprejela danes proračun in fin. zakon. S tem je dokončana ena izmed najvažnejših nalog vlade in ena najvažnejših točk vladnega programa. Proračunska debata, ki se v vseh državah smatra kot najvažnejša, je tudi danes pokazala isto temeljno linijo drž. politike, ki prevladuje, obenem pa je glasovanje dokaz tega, da se bo do lahko osnovne linije državne politike, ki jo zastopa današnja vladna koalicija, nemoteno še nadalje vodile. Večina 193 glasov je večina, ki daje najbolje jamstvo za solidno in vztrajno delo na konsolidaciji naših notranjih razmer, za povzdigo gospodarstva in kulturnega napredka naše države, na podlagi katerega lahko gledamo z najboljšimi nadami v bodočnost, da bo naš položaj nasproti inozemstvu tak, kakor ga naša država po svojem bogastvu in veličini zasluži. Obenem dokazuje glasovanje, kako ničeve so bile nade opozicije, ki je bila začela v začetku proračunske debate z najostrejšo obstrukcijo in na podlagi tega skušala v javnosti raztresti vesti o kratkotrajnosti vlade. Ne glede na to, da je vlada dobila z današnjim glasovanjem veliko zaupanje od strani take večine, je jasno, da bo vlada nadaljevala z izvajanjem svojega programa. Ministrski svet, ki je slutil tako glasovanje, se je na današnji seji baval s tem. Sklenil je, da skupščina dela čimveč in čim hitreje. Zato je pričakovali samo malenkostnih počitnic ob priliki naših velikonočnih praznikov. Skupščinska seja, na kateri se je vršilo glasovanje, je bila kratka in mirna. Zanimivo je dejstvo, da je KDK zapustila sejo, ne da bi formalno glasovala proti proračunu. S tem sta si Stjepan Radič in Pribičević formalno hotela pustiti odprta vrata za vstop v vladno, ne da bi ju kdo v vladu vabil. Sejo je otvoril predsednik dr. Perić, kot tajnik je posloval posl. Bedjanič. Pred dnevnim redom je predsednik dr. Perić sporočil poslancem smrt poštnega mi-

nistra Vlačka Kociča s sledečimi besedami: »Čast mi je obvestiti skupščino o težkem in nenadnem dogodku. Včeraj je ugasnilo mlado življenje našega tovariša. Četudi je bil še mlad, je pokojnik sodeloval v političnem življenju več kot 20 let. 8 let je bil član te hiše. Spočetka se je posvetil državni službi. Pozneje pa se je udeleževal kot javni delavec. Na tem polju je deloval z veliko ljubeznijo, energijo; zlasti kot minister je vse svoje sile posvetil službi domovine. Iz naše srede ga je iztrgala težka bolezen.« Poslanci so po predsednikovem govoru počastili spomin pokojnega ministra.

Nato je Pribičević v imenu KDK podal izjavo, da se KDK vzdržuje glasovanja, kar je z ozirom na dosedanje obstrukcije vladna večina sprejela z ironičnimi vzkliki. Rezultat glasovanja o proračunu je bil sledeč: Skupno so glasovali 204 poslanci. Za proračun 193, proti 11. Nato je predsednik zaključil sejo in sklical prihodnjo za sredo. Na dnevnem redu je 1. razprava o predlogu o spremembah in dopolnitvah v zakonu o zaščiti industrijske svojine; 2. o poročilu o zakonskem predlogu o nošenju orožja; 3. o zakonskem predlogu o golobih pismoosih. Jutri se seja radi pogreba ministra Kociča ne bo vršila.

★

Vlačko Kocič je bil rojen l. 1886. v Vlasotinci, okraj Vranja v Srbiji. Po dokončani ljudski in srednji šoli je obiskoval pravno fakulteto v Belgradu in otvoril istotam po dovršenih študijah advokatsko pisarno. Že od zgodnje mladosti je bil pristaš radikalne stranke. Prvikrat je bil izvoljen narodnim poslancom l. 1920. Ko je sedanji ministrski predsednik sestavil prvi kabinet, je bil dr. Kocič vanj pozvan kot poštni minister. Ta resort je obdržal tudi v drugem kabinetu. Mlad še, a nadarjen politik je odšel nepričakovano iz našega javnega življenja.

Posl. Smodej za upokojece in tobačno delavstvo

r Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Danes je imel fin. odbor sejo, na kateri je razpravljalo o predlogu fin. ministra, da se povišajo iz viškov dohodkov, ki jih izkazuje monopol-ska uprava, izdatki za monopolne upokojece za 1.312.272 Din in sicer na podlagi predloga monopolne uprave, ki ga je fin. minister odobril 20. junija 1927. Ta predlog je bil nujen potreben, ker bi se sicer za tekoče proračunsko leto 1927-28 odobrene proračunske svote monopolskih delavcev ne mogle izplačati

za nazaj od 1. aprila 1927 in bi 1. aprila 1928 zapadle. Stjepan Radič je vstal in govoril, da je treba ta predlog odkloniti, češ da je treba varčevati. Nasproti temu so govorili posl. Zervaj, Kramar in Petejan in nastopili za to, da je treba monopolnim delavcem še več dati. Ta složen nastop takozv. seljakov je vzbudil veselost v odboru. Posl. Smodej je v svojem govoru naglasil, da je treba glasovati za predlog vsem, sicer bodo monopolni delavci zgubili še to, kar jim je naklonila monopol-ska

se čudimo tistim narodnjakom, ki so te izjave ne samo prenašali, ampak jim celo gromovito ploskali. Čudimo se sicer tudi Radiču, dasi smo pri njem na nepremišljene besede že navajeni. Čuditi pa se moramo Pribičeviću, ki je jugoslovanski nacionalizem vzel v zakup, a meče radi opozicije blato na našo državo, ugled, jo oprano hoče umazati in ji, v gospo-

darski krizi se nahajajoči, izpodkopati finance!

Vprašanje je le: Ali ta dva gospoda ne poznata evropskega reparacijskega problema, ali jima manjka čut odgovornosti, ki ne sme prenehati, tudi če je stranka v opoziciji. Ne v prvem, ne v drugem slučaju moža ne spadata v politiko.

Poljski general Sikorski, ki ga je Pilsudski enostavno odstavil, ker ga ni v svojih vojaških spisih dovolj pohvalil.

uprava. Naglašja, da je v plenumu fin. odbora jasno očrtal upravičene zahteve tobačnega delavstva in upokojecev. Ker monopolna uprava tem zahtevam ni v polni meri zadostila, bodo poslanci Jugoslovanskega kluba vztrajali še nadalje v svoji zahtevi, pa naj bodo v vladi ali v opoziciji, ne pa, kakor Kramar in Zervaj, ki sta spomnila, da ima tudi monopol-sko delavstvo svoje težave in bolečine. Posl. Smodej ponovno zahteva, da glasujejo za ta predlog. Njegov nastop je napravil globok vtis. Večina fin. odbora je sprejela predloge.

Pravilnik o pokojninah tobačnih delavcev

Dne 14. marca je fin. minister podpisal pravilnik o povišanju in izenačenju pokojnin monopolnega delavstva. »Jutro« je poročalo, da ta »pravilnik« nudi malenkostno popoljšanje. V resnici je pravilnik glede prejemkov isti, kakor je bil pravilnik, ki je v veljavi od 20. jun. 1927. Spremenjen je bil le v nekaterih točkah, ki se ne tičejo pokojnin. Spremembe v glavnem tiče v tem, da bo pokojnine izplačevala monopolna uprava sama. Pripomniti pa je treba, da od pravilnika od l. 1927 doslej upokojeenci še nič nimajo, ker po pravilniku določenih povišanj doslej še niso dobili. Fin. minister namreč še ni podpisal naloga, naj se začne izplačevati povišanja, ki bodo veljala od 1. aprila 1927. V tem oziru je Jugosl. klub stalno zasledoval to zadevo, poznavajoč bedo tobačnih upokojecev. Poslanci Jugosl. kluba, ki so v stalni zvezi s Stokovno zvezo tobačnih upokojecev, so tolmačili potrebe in želje tobač. upokojecev, ko so bili v opoziciji in ko so bili v vladi. Kakor je upati, bo fin. minister tekom prvih dni prihodnjega meseca podpisal tozadeven nalog za izplačilo povišane pokojnine.

Toda ta pravilnik je provizoren. Izdelan je že tudi definitivni pravilnik o delavskih plačah in o pokojninah. Ko stopita ta dva v veljavo in ko se prevedejo še pokojnine v dinarske, potem se bo položaj tobač. upokojecev vsaj deloma zboljšal.

Stanovanjski zakon

r Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Danes se je vršila seja vlade, na kateri se je razpravljalo o predlogu o stanovanjskem zakonu. To vprašanje bo proučil poseben odbor ministrov, ki je dobil od min. sveta nalog, da prouči vprašanje v sporazumu z bivšim ministrom za soc. politiko dr. Gosarjem in Kujundžičem.

Pred pogajanjmi z Avstrijo

r Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Na današnji seji vlade se je razpravljalo o nadaljevanju pogajanj z Avstrijo. Vlada je sklenila, da se da gospodarsko-fin. odseku ministrov nalog, da prouči to vprašanje in da v najkrajšem času stavi ministrskemu svetu predlog, glede nadaljevanja pogajanj. Končno je ministrski svet razpravljalo o redukciji uradništva v raznih ministrstvih. Fin. minister je poročal o zakonskem načrtu o stabilizaciji dinarja. Kakor poročamo na drugem mestu, bo odpotoval v London.

Nov proces v Skoplju.

r Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) V Skoplju se je danes pričel proces proti pomočnikom makedonskemu atentatorju. Obtoženih je 14 oseb, Proces bo trajal več dni.

Nosite polčevlje!

Za pomlad rabite udobne čevlje, lahke in elastične, pripravne za hojo.

Naši polčevlji so iz dobrega boksa. Elegantna oblika in okraski ustrezajo popolnoma Vašim željam.

Obiščite nas, ker moremo vsakomur postreči! —

Din 269.—

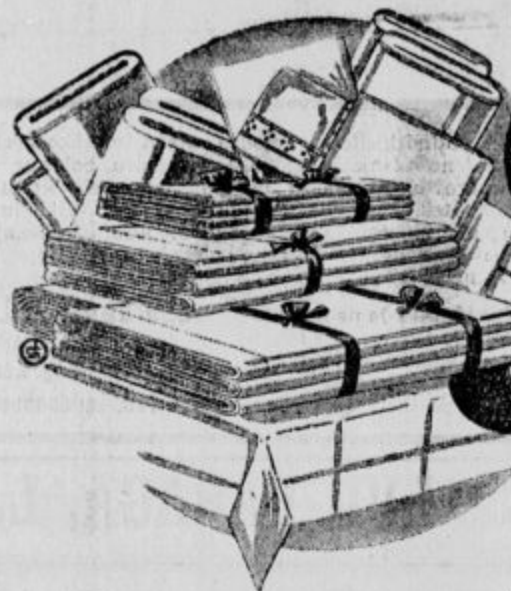
Vrsta 9937/40992

Rata

Kostanjeva drva

za tanin in smrekovo skorjo oziroma čreslo plačujem po najugodnejših dnevni cenah in proti takojšnjemu, na željo akreditivnemu plačilu.

Ernest Marinc, Celle,
Zrinjskega ul. 4. Telefon interurban št. 136.

Posteljno in namizno perilo

priporoča

A. & E. Skabernè
Ljubljana

2 leti kredita

Vseh vrst
stroji za mizarje in
kolarje

posamezno in v celoti z
ali brez montir. motorja

Polnojarmeniki

Welker Werke J. Wachstein
Wien X., Laxenburgerstrasse 12

Velikonočna odprodaja

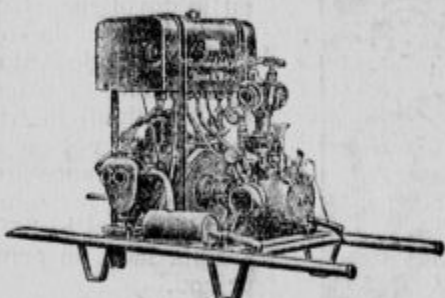
svoje zaloge: 10.000 moških, damskih in otroških klobukov, katere bom prodajala po globoko znižanih cenah (pod lastno ceno) samo do dne 7. aprila 1928 do 8 zvečer.

Ne zamudite ugodne prilike, ki se Vam sedaj nudi!

IVANKA ŠMALC,
Ljubljana, Marijin trg šte. 1.

IŠIAS

in slične reumatično-neuralgične boleti lečite! — Izlečenje v 3 dneh zagotovljeno.
Zdravilišče dr. BONCINA-EINETTI
Trieste, VI. Fabio Filzi 23.

Iščejo se zastopniki

za prodajo naših patentiranih
motornih in ročnih brizgalnic

Ognjegasni strokovnjaki če možno z motornim kolesom, vendar ni pogoji.

Maschinenfabriks-Gesellschaft Union
Wien, VIII/2., Hernalsgürtel, Stadtbahnbögen Nr. 72

Semenski oves
zajamčeno kaljivo, debeleznost žitnega ovsa,
nudi po ugodni ceni
A. VOLK, Ljubljana, Resljeva c. 24.
Zahtevajte vzorce in ceno!

INSERIRAJTE V »SLOVENCU«!

Zadružna gospodarska banka d.d.

Brzo' av. naslov: Gospobanka

Ljubljana, Miklošičeva cesta 10

Telefon št. 2057, 2470 in 2979

Kapital in rezerve skupno nad Din 16.000.000.—, vloge nad Din 300.000.000.—

Izvršuje vse vrste bančnih poslov pod najugodnejšimi pogoji. Prodaja obveznic 7% drž. invest. posojila ter 2½% vojne odškodnine in vseh vrst vrednostnih papirjev tudi na obroke pod zelo ugodnimi pogoji.

Glavno in največje zastopstvo v Sloveniji za prodajo **srečk Državne razredne loterije.**

Mariborska oblastna skupščina.

Včeraj se je vršila redna seja mariborske oblastne skupščine. Sejo je otvoril predsednik oblastne skupščine g. dr. Leskovar, ki je konstatiral, da je seja bila pravilno sklicana in da je sklepčna. Za tajnika je imenoval g. dr. Kečkeša in Stabeja. Nato pa je takoj prešel na dnevni red in je podal naslednje

poročilo oblastnega odbora

Visoka skupščina!

Ko smo v zadnjem zasedanju sklepali o proračunu, nam je delalo največje težave vprašanje, katere posle in v kakem obsegu nam bo odstopila državna uprava. Imeli smo sicer že uredbo ministrskega sveta o prenosu poslov na oblastne samouprave, vendar pa je takrat bilo še popolnoma negotovo, kako se bo izvršil prenos v navedeni uredbi naštetih poslov.

Prevzem raznih poslov

Od takrat pa do danes se je to vprašanje že precej razčistilo. Oblastna uprava nam je izročila vse posle, ki so naštet v čl. 2. uredbe o prenosu poslov. Prevzeli smo vse bolnice in hišnice, vse rasadnike, dežjo stanico v Mariboru ter upravo cest in nadzorstvo nad okrajnimi zastopi v cestnih zadevah. Prevzem kmetijske šole v Mariboru in v št. Jurju ob juž. žel. se bo izvršil ta teden in imamo že odlok ministrstva kmetijstva in vode, da pride še pred 1. aprilom v Maribor delegat tega ministrstva, ki bo izvedel predajo navedenih ustanov.

Nadzorstvo nad okraj. zastopi

V smislu točke 2. prehodnih določil zakona o oblastni in sreski samoupravi spada v delokrog oblastne samouprave tudi nadzorstvo nad poslovanjem občin v oblasti. Oblastni odbor mariborske oblasti je prevzel te posle s 1. julijem 1927. Po duhu navedene točke bi moralo preiti tudi nadzorstvo nad okrajnimi zastopi, katerih je v oblasti 17, v področje oblastnega odbora. Točka 7 pa je v tem ozeru toliko pomanjkljiva, da ne navaja izrecno okrajnih zastopov med onimi samoupravnimi enicami, katerih poslovanje preide pod nadzorstvo oblastnih samouprav. Ta okolnost povzroča nemogoče in nevzdržno stanje. Po zakonu o okrajnih zastopih imajo namreč ti v nekaterih okrajnih nadzorstvo nad poslovanjem občin, posebno kar se tiče nadzorstva nad upravo temeljne imovine. Naravno in samoočeno umljivo bi bilo torej, da bi moral oblastni odbor prevzeti nadzorstvo nad poslovanjem okrajnih zastopov, ker ima že nadzorstvo nad občinami, ki so, kakor preje rečeno, podrejene v nekaterih poslih nadzorstvu okrajnih zastopov. Veliki župan mariborske oblasti pa tega nadzorstva nad okrajnimi zastopi še ni izročil zaradi pravkar omenjene pomanjkljivosti v zakonu. Radi tega je smatral oblastni odbor za svojo dolžnost, da predloži pristojnim ministrstvom nevzdržnost tega stanja, ki se naj odpravi zakonitim putem.

Težave v računski stroki

Ogromno težav se je premagalo tudi v računski stroki. Kljub skromnemu številu tamkaj zaposlenega uradništva, je ta oddelek skoro da popolnoma urejen. Naložene so vse knjige in poslovanje se vrši točno po predpisih. Obstojala je upravičena bojazen, da bo 1. aprila nastopil majhen zastoj pri nakazovanju prejemkov osobju, katerega smo prevzeli s prevzemom poslov, danes pa lahko mirno trdim, da bodo 1. aprila vsi prejemki redno nakazani kakor pod državno upravo, ter da se prehod iz ene uprave v drugo ne bo niti opazil.

Izvrševanje proračuna

V proračunu za leto 1928 so v poglavju IV. prihodov uvedene različne davščine, takse in dokalde, katere bi se v smislu tozadevnih uredb morale prirediti pobirati že s 1. januarjem 1928. Ker pa je bil proračun odobren šele z odlokom ministrstva financ z dne 24. januarja 1928, so se zamogle tozadevne uredbe razglasiti šele po odobritvi proračuna, tako da so postale izvršne dne 28. februarja 1928. Proračun se je vsled tega zamogel začeti izvrševati šele s 1. marcem. Iz pravnega stališča sicer ni bilo zadržkov, da se s proračunom uvedene davščine, takse in doklade ne bi pobrale za nazaj od 1. januarja dalje. Praktično pa to ni bilo izvedljivo, deloma pa bi bili pri alkoholnih pijačah točilci preveč prizadeti. Zato se je začela pobirati trošarina na alkoholne pijače šele s 1. marcem. Davek na nočni obisk ravno tako tudi šele s 1. marcem 1928. Vse ostale davščine in doklade pa se pobirajo že od 1. januarja 1928 dalje.

Pri izdelavi pravilnika za pobiranje doklade k državni trošarini na opojne pijače, smo upoštevali kolikor mogoče upravičene težnje prizadetih korporacij. Tako smo dogovorno s producenti piva določili, da se trošarina na pivo pobira pri producentih samih in sicer v mesečnih obrokih. S tem smo olajšali delo finančni kontroli, točilem in prihranili mnogo na režijskih stroških. Na drugi strani pa se je s tem tudi preprečilo točenje neobdačenega piva.

Ravno tako se pobira doklada na trošarino na žgane alkoholne pijače (žganje, rum, špirit) pri producentih in pri veletrgovcih.

Delo za oživetje dohodkov po proračunu za leto 1928 je v glavnem izvršeno, izvesti bo le še nekatere podrobnosti. Dosedanja naša dohodki od 5. marca do danes znašajo 1.450.000 Din. Iz tega se vidi, da je proračun realen ter da bodo predvideni dohodki dosegli.

Gradbe

Oblastni odbor je v dobi od zadnjega zasedanja skupščine nadaljeval z javnimi deli na podlagi za leto 1927 odobrenega proračuna, to je iz sredstev 10-milijonskega investicijskega posojila.

Ker je pa organizacija posameznih uradov oblastnega odbora šele v novembru lanskega leta dozorala tako daleč, da se je z deli sploh lahko začelo, so se vse zgradbe vršile pretežno

v zimskem času. Iz tega sledi, da niso mogle biti vse postavke do zakonitega roka izvršene, ker se po 31. marcu iz prejšnjega proračuna ne sme več trošiti. Oblastni skupščini bo radi tega predložen predlog, da odobri naknadne kredite v višini dne 31. marca t. l. zapadlih zneskov iz lanskega proračuna.

Izmed cestnih zgradb so bila izvršena sledeča dela:

1. Nadaljevanje cestne zgradbe Lisično — Prevorje — Sv. Urban. Tekom zime so gradbeni dela napredovala od km 6 do km 5, torej za 1 km. Upati je, da bo cestna zgradba dovršena že letošnje jesen.

2. Za zgradbo ceste Gornja Radgona — Ščavnica — Sv. Benedikt se vrše trenutno vse predpriprave, nakar se bo pomladi pričelo z zgradbo v večjem obsegu.

3. Za ceste v Mežiški dolini se je potrošilo okroglo 100.000 Din, neizrabljenih ostane, če vštete most čez Dravo pri Dravogradu za 450.000 Din. Popravljen se je Kultererjev most čez Mežo, podporni zidovi na cesti Prevalje — Črna; nabavil se je gramoz ter nastavili so se 4 novi cestarji. Za dobavo lesa za most v Dravogradu je javna licitacija že izvršena in se bo poprava mosta izvršila kakor hitro bo ugodnejše vreme.

Z ostalim kreditom se bo za ceste v Mežiški dolini nabavil gramoz, preplekali železni mostovi in popravili manjši objekti, tako da bodo ceste prišle zopet v dobro vozno stanje.

4. Do 1. aprila t. l. bo za cesto Radmožanci — Turnišče v Prekmurju že dobavljen ves gramoz, na kar bo oblastni odbor takoj pristopil k zgradbi te prepotrebne cestne zveze, za katero je bil ves kredit lanskega proračuna izrabljen.

5. V Medjimurju je oblastni odbor subvencioniral nekatere občine, da so lahko nabavile za municipalne ceste potreben gramoz ter je izvršil popravo za gospodarski promet potrebnega lesenega mosta čez Murico v Kotoribi.

6. Oblastni odbor je izplačal po 10.000 Din okrajnemu zastopu v Ljutomeru in občini Štrigova, da si pribavita načrte za ceste Ljutomer — Cezanjci in Presika — Štrigova.

7. Oblastni odbor je izplačal nekatere subvencije onim občinam, ki so siromašne in grade važne nove ceste in mostove, katere so bile prizadete po poplavi.

8. Za vpostavitve porušjenih mostov na cesti Luče — Solčava je bilo v smislu proračuna iz leta 1927 okrajnemu zastopu v Gornjem gradu izplačanih 100.000 Din. Neizrabljenih je še 150.000 Din, ki se bodo porabili tekom letošnje pomladi.

9. Za regulacijo Mure je oblastni odbor izplačal okrajnemu zastopu v Ljutomeru 50.000 dinarjev, da zgradi najpotrebnejše obrambne

zgradbe ob Muri pri Spodnji Moti. Neizrabljenih je ostalo še 450.000 Din. Da se še tekom letošnje spomladi ob Muri uredi najnujnejše obrežne zgradbe je oblastni odbor ustanovil posebne gradbene odbore, ki bodo pod tehničnim nadzorstvom vodstva regulacije Mure izvršili potrebna dela v Petanjcih — Buhovcih — Dokleževju — Izakovcih — Melincih in tudi na Zgornji in Spodnji Bistrici ter pri Bučevcih. Za zgradbo prekopa pri Miklivcih v Medjimurju bo oblastni odbor prispeval 100.000 dinarjev in se bo z delom pričelo čim bo tudi država otvorila kredit.

10. Na Dravi se iz oblastnih sredstev varujejo obrežja na točkah, katere v letošnjem gradbenem programu države niso prišle v poštev, kakor pri Muretincih, Zabovcih pri Vurbergu.

11. Izmed savinjskih pritokov se terensko regulira Hudinja v predelu med Škofjo vasjo in Majdičevim mlinom pri Celju. Dela so do polovice že izvršena. Poleg oblastnega odbora prispevajo k temu delu še mestna občina celjska, okoliške občine, nekaj industrijcev in tudi drugih interesentov. Od postavke za Savinjo je ostalo neizrabljenih 350.000 dinarjev, kateri znesek se bo porabil za regulacijo Savinje pri Celju, čim se bo z deli v večjem obsegu pričelo in ko bo tudi država dala svoje kredite na razpolago.

12. Dela na Mislinji pri Bukovski vasi se bližajo koncu.

13. Izvršena je že delna regulacija Meže v Farni vasi pri Prevaljah in je bil v to svrhu izčrpan ves kredit v iznosu od 60.000 Din.

14. Za regulacijo vseh ostalih vodotokov za katere so bili krediti v lanskem proračunu, pa se vrše predpriprave. Tu sem spadajo Dravinja, Žičnica in Rogoznica.

15. Za melioracije je bilo izplačanih vodni zadrugi v Dolnji Lendavi 30.000 Din. Za regulacijo Libenice in občini Slivnica pri Mariboru za osušitev travnikov tudi 30.000 Din. Ostali zneski bodo izplačani tekom meseca aprila, ko bodo izvršene licitacije del.

16. Izmed hudournikov je bila subvencionirana zgradba Bistrice nad Muto z 20.000 Din. Za vodovode pa se je izplačalo občini Ljubno v Savinjski dolini 20.000 Din, občini Sv. Peter pod Svetimi gorami 50.000 Din in občini Ribnica na Pohorju 15.000 Din.

17. Vsled slabih vremenskih prilik oblastni odbor tudi še ni mogel pričeti s sanacijo plazov, za kateri namen ima rezervnega kredita 100.000 Din.

Izmed večjih novih zgradb, ki se v letošnjem letu pripravljajo, naj omenim:

1. Zgradbo novega mostu čez Dravo pri Zgornjem Dupleku, h kateremu bodo v glavnem prispevali okrajni zastop v Mariboru, občine in interesenti.

2. Zgradbo nove okrajne ceste Stranje — Zibika v Šmarnem okraju, ki se je že pričela graditi.

Tudi za vse ostale ceste, za katere so v proračunu za leto 1928 predvidene večje ali manjše vsote, so predpriprave v teku.

Predlogi oblastnega odbora

Po poročilu je dr. Leskovar skupščini stalvil predloge oblastnega odbora.

Prvi predlog: glede uredbe o agrarnih operacijah v ljubljanski in mariborski oblasti. Ta uredba je za obe oblasti skupna.

Drugi predlog se nanaša na uredbo glede dodatka k službeni pragmatiki za nameščence mariborskega oblastnega odbora in zavodov, ki so v njegovi samoupravi. Spremenile naj bi se točke 3, 17, 40 in 53 te uredbe. Naložil naj bi se poseben pokojninski fond za zidanje stanovanjske hiše za nameščence pri oblastnem odboru.

Tretji predlog: Osnutek o organizaciji cestne vzdrževalne uprave. Ker je oblast sprejela mnogo cest v svojo oblast, mora tudi skrbeti za njihovo dobro stanje.

Oblastni odbor ima že precejšnje število uradnikov, vendar jih bo moral imeti še več, da se bo poslovanje lahko vršilo redno in brezhibno. Zato se predlaga, da se dvoriščno poslopje v Koroščevi ulici preuredi v sobe za uradniško poslovanje. — Vsi predlogi so se izročili odsekom, nakar je bila seja zaključena. Prihodnja seja bo v sredo popoldne.

V nedeljo v „Unionu“

Kakor da je resnična predstava ali kaj sličnega, je vrelo v nedeljo popoldne od vsepovsod v unionsko veliko dvorano.

Zunaj pust dan, deževen. Ulice prazne. Pred Unionom pa gruča pri gruča, pa kako že prihajajo od vseh strani! Vse nervozno hiti skozi široka vrata proti dvorani — ta je že polna do zadnjega kotička, natlačena do neverjetnosti. Pa le še sprejema venomer nove prišlece, kamor kdo more, se stisne vsak. Samo, da vidi na oder, joj, ko to ni več mogoče, se napolnijo še hodniki, stopnišča, predvežje — da se bo vsaj malo slišalo...

Na odru dolga miza, okrog nje sede gospodje, vsak svojo pol imajo pred seboj. Nekaj nervozno razgovarjajo, prelistavajo zapisnike, sezname, pogledavajo na uro, opazujejo šum in gibanje v dvorani, po galerijah, opazujejo vsakovrstni svet, ki se je razpostavil po obsežnih prostorih. Vse najdeš in vidiš: delavca v oguljeni suknji, gospoda s polcilindrom, brhko služkinjo z otrokom v naročju, postarno kuharico resnega obraza, študente vseh sort in starosti in obeh spolov, resne moške s skrbno negovano brado, polizane gosposdice, tam opaziš uniformo poštarja-pismo-nosca, pa ono finančnega stražnika, vojaka, orožnika, vmes najdeš tudi častiljivo postavbo postreščka v svoji galas uniformi, ki se je preril nekam v ospredje. Vse se preriva, nestrno stopica, povračuje na levo in desno, koliko je že kaj ura in zakaj da gospodje kar ne začno. Pretežna večina njih je oborožena s svinčniki in papirji, vsak pa tudi skrbno prelistava svoje listke, podobice orlovskega Stadiona, stadionske srečke. Ugiba se na vse strani in na vse načine, komu pripade vila, komu kolesa, šivalni stroji, ure. Ta poudarja, da bi vilo takoj prodal, če mu jo sreča prisodi, drugi ga pobija, da je pač nespameten, ako to stori v teh časih, ko ne veš, kakšen bo jutri stanovanjski zakon... eden pa se oglasi, češ, da se še prihodnji teden, ako mu je vila »Stadion« prisojena — oženi. Itd.

Točno ob treh pa pozvoni zvonec ob dolgi mizi na odru. Vse namah utihne, se umiri, debate in razprave so zaključene.

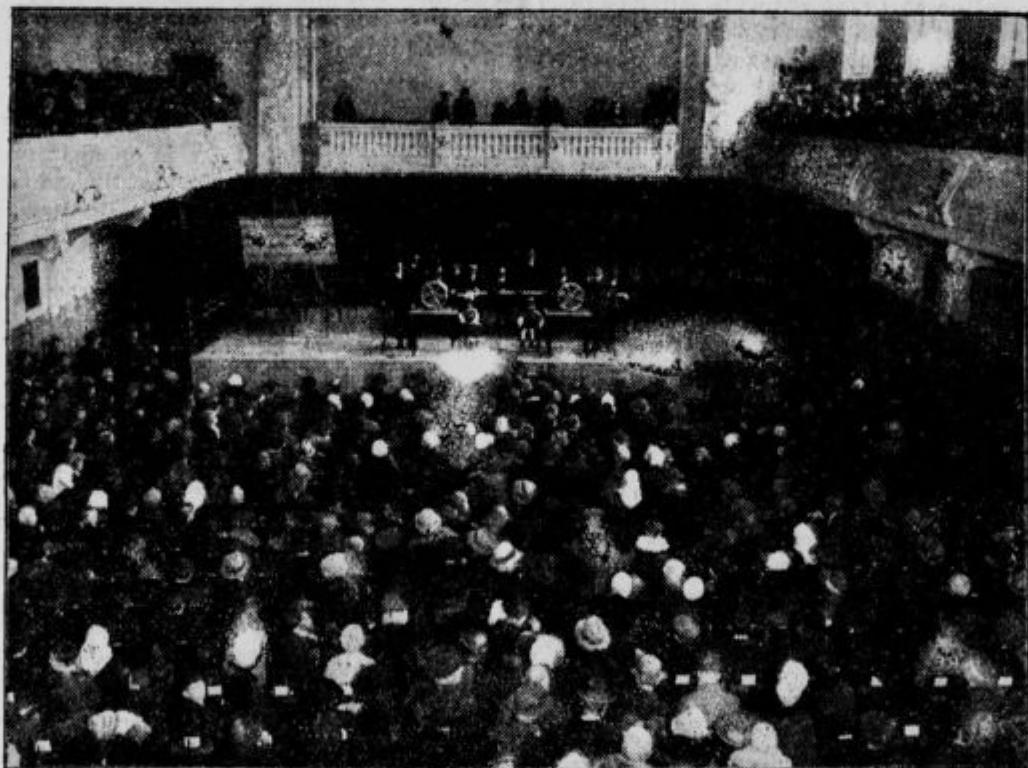
Predsednik Slovenske orlovske zveze g. prof. Ovsenek se dvine in pojasni pomen Stadiona, ki naj bo svetilnik slovenskega naroda, spomenik njegove kulture in njega požrtvovalnosti. Pove, da so srečke vse razprodane, da jih je v Ljubljani celo zmanjkalo, zahvali se vsem navzočim za ogromno udeležbo, ki kaže obenem zanimanje za Stadion in za današnjo loterijo. Potem predstavi navzočega zastopnika oblasti, ki je pregledal in našel v redu vse številke, seznanil nato občinstvo, kako se žrebanje vrši.

Na odru sta postavljeni dve takozvani srečnosni kolesi. V prvem kolesu so številke, ki pomenijo tisočice, v drugem pa številke, ki pomenijo enice, desetice in stotice. Pri vsakem kolesu je po ena v krasno narodno nošo oblečena deklica in sicer pri prvem kolesu sedemletna Milica Mašič, pri drugem pa osemletna Bronica Hvale. Obe kolesi se zavrtita nakar deklici sežeta po številke. Milica potegne številko 47, Bronica pa 333, kar je dalo številko 47.333, ki je zadela glavni dobiček »Vilo Stadion«. (To srečko je prodal orlovski odsek v Velikih Laščah.) Na enak način so bili izžrebani vsi ostali dobitki, ki jih objavljamo na sedmi strani.

Zahvala

II. stadionska loterija je dosegla popoln uspeh, ki ni ne zaostaja za onim prejšnjega stadionske loterije. Slovenija je ponovno pokazala, da zna ceniti veliko delo, ki ga vrši Slovenska orlovska zveza z graditvijo monumentalnega Stadiona. Zato se podpisani odbor najiskrenejše zahvaljuje vsem številnim kupovalcem in razprodajalcem stadionskih srečk, zlasti še agilnim orlovskim odsekom ter obilnim prijateljem stadionske akcije za njih velikodušne žrtve, s katerimi so pripomogli, da se bo graditev tega trajnega spomenika slovenske kulture nadaljevala.

Akcijski odbor za II. stadionsko loterijo,

Pogled v dvorano Uniona v Ljubljani ob priliki žrebanja II. stadionske loterije.

Dr. Pregelj:

Naše najvišje*

Bratje in sestre! Pesem slavično zapojmo, temu, kar večno v tem svetu in času, v tem žitju in občutju živi:

pesem Najlepšega,
pesem Najvišjega,
pesem Nesmrtnega, pesem Neskončnega
v mrtvi minljivosti tega sveta in teh dni...
Pesem slavično zapojmo največjemu
dobremu v nas!
Pesem prve in zadnje lepote v nas!
Prve in zadnje svetlobe v nas!
Pesem vse odrešilne ljubezni.
pesem nas vseh in za vse,
pesem ene Skrivnosti: MATERE...

Mater...
Vrela življenj, viri zvestobe,
čistih plamenov svete Vestalke,
blagoslovljeno, Vestalke, Vaše ime!
V pušči Hagara usehla umira,
z mrtvim še mlekom dete doji...
Blagoslovljena Hagara, Tvoje ime!
Ptica Pelikan je grudi razrila
v hrano mladičem krvi je prelila...
Blagoslovljeno, Pelikan, tvoje ime!

* Ta himna se je prednašala na proslavi Materinskega dne v ljubljanski operi dne 24. marca 1928.

Mater...

V solzah umirajo nedolžne mučenice,
teško krivdo očetov in svojih nesrečnih sinov,
krhajo srd, lomijo meč,
še sovražnika gomilam so ljubeče odvetnice,
še tujim ranam v smrtni sragi zadnja zadnja
sladkost...

★

Bratje in sestre! Pesem zapojmo slavično
temu, kar večno v tem času in svetu, v tem
žitju in občutju živi:

pesem Najlepšega,
pesem Najvišjega,
Pesem iz sanje in zadnje modrosti vseh
mož!

Mater, Mater!

Tvoje oznanja in priča Vesoljnost Boga:
Luč, Lepota, Ljubezen!
Luč Njegovo? — Imamo nebo!
Lepoto božjo? — Imamo zemljo!
Ljubezen nebes? — Mati zrcali jo!

Bratje in sestre! Pesem zapojmo slavično,
pesem Najlepšega,
pesem Najvišjega,
pesem iz sanje in zadnje ljubezni vseh mož;
pesem, ki sama sebi odpeva,
Sama sebe razodeva
in kakor Bog

sama sebe slavi:

MATI.

Papež obsodil katolike-fašiste

v Rim, 26. marca. (Tel. »Slov.«) »Osservatore Romano« objavlja danes zvečer govor, ki ga je imel večeraj papež pri slovesnem sprejemu članov škofijskega odbora, zastopnikov katoliških organizacij in katoliških visokošolcev in v katerem je protestiral proti monopoliziranju mladinske vzgoje ne samo s fizičnega, temveč tudi z moralnega in duhovnega stališča. V nagovoru je obžaloval, da so se voditelji katoliškega narodnega centra — (centrum se je, kakor znano, brezpogojno izjavil za fašistični režim in je imel te dni narodni kongres v Rimu) — zbrali na Kapitolu, ne da bi bili prišli v Vatikan. Obžaloval je dalje, da so se narodni katoliki na Kapitolu spominjali njega in se pečali z njegovo osebo, ne da bi mislili na spor, ki obstoji med italijansko državo in Sv. Stolico radi garancijskega zakona. Dalje je govoril papež o vzgoji mladine in dodal dobesedno: »Vemo, da ni malo krščanskih staršev, ki poznajo bistvo krščanske vzgoje, za katero ima misijo edino cerkev, žalostnih zato in v resnih skrbih, ker morajo na eni strani ugotoviti neprestane poskuse, ali bolje rečeno, že izgotovljene načrte, ki merijo na pravo monopoliziranje mladinske vzgoje, ne samo s fizičnega, temveč tudi z moralnega in duhovnega stališča, na drugi strani pa, ker morajo ugotoviti težkoče, ovire, odkrite ali skrite grožnje, ki se stavijo na pot mirnemu razvoju katoliške akcije.« — Glede kongresa narodnega centra je izjavil: »Toda na Kapitolu in drugod so naš molk napačno tolmačili, ker niso mislili na to, da je bolje molčati, ne zato, ker morda ne bi bilo ničesar povedati, temveč zato, ker se ne smejo razmere otežkovati, ki že same po sebi niso dobre.« — Ko je papež še omenil razliko med versko in cerkveno politiko, je končal: »Ljubi otroci, stvari, o katerih Vam govorimo, so pač žalostne, še žalostnejše pa je, da so jih katoliki odobraval in aplavdirali.« — Ponatis tega govora je v italijanskih listih prepovedan.

Turatijeva pridiga na Primorskem

e Gorica, 26. marca. (Tel. »Slov.«) V svojem nagovoru na fašiste je Turati poudaril, naj se fašisti ne dajo motiti, da je razpoloženje v inozemstvu proti Italiji. Če prejšnji sovražniki ponujajo oljkovo vejico ali goloba, je lahko vejica suha, golob pa iz papirja. Ves svet tako sovraži italijanski narod, ker ni pričakoval, da bo Italija v vojni zmagala. Ruski revoluciji manjka luč ideje in luč načela. Fašisti pa imajo moč, idejo in veliko moč. Močno finančni ameriški in angleški so priznali moč italijanskih fašistov. Za stabilizacijo lire, ki je večna, so dali denar. Vsi bankirji se lahko spustijo proti liri, toda lira bo ostala. Svet bi rad vedel, kaj fašizem želi. Turati je dejal: »Ni še nastopil trenutek. To,

kar hočemo, bomo povedali, ko bo čas nastopil. Ta trenutek bomo mi izbrali. Lahko gremo proti severu, lahko proti jugu, lahko pa se ustavimo in pričnemo zopet korakati.« Nato je Turati prešel na domačo politiko. So ljudje, ki ne znajo in ne vedo znati italijanskega jezika, so duhovniki, ki služijo Bogu z veseljem, kakor služijo Italiji slabo. Treba je delati. Če bi bili več delali, mesto da se prepiramo, bi bili dosegli večje uspehe.

Demonstracije za Dalmacijo

e Trst, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Generalni tajnik fašistične stranke Turatti je prišel v Trst. V hotelu »Savoia« se je vršila sabljarska tekma med njim in dvema Tržačanoma. Potem je obiskal baziliko sv. Justa. Za tem se je vršila prisega novih fašistov na glavnem trgu. Z balkona prefekturne palače je imel Turatti nagovor na zbrane mase, nato defilirali fašisti in milica. Dopolavoro in Ballila. Z dežele je prišlo mnogo šolskih otrok pod vodstvom učiteljev. Parade so se udeležili tudi oklopni avtomobili. Slovesnost je motil dež. Opoldne se je vršilo v Rossettijevem gledališču zborovanje. Tržaški fašistični tajnik Cobol je poročal o delovanju tržaškega fašija. Končal je z besedami: »Storimo, kar na mje mogoče, da nas ne bo pekla vest. Na Jadranu ima naše mesto posebno misijo (klici: »Živela italijanska Dalmacija!«) Navajeni smo gledati realnost. Imeti moramo vero v bodočnost, da lahko mislimo (buren aplavz, klici: »Živela italijanska Dalmacija!«) na Dalmacijo. (Vzkliki, ploskanje.) Ta vera postane gigantska v mislih na duceja.«

Mussolini pomazan - Slovenci obsojeni

e Gorica, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Pred tukajšnjim sodiščem se je danes vršil proces per dritissima (naglo postopanje) proti sedmim kmetom iz Iderskega pri Kobaridu, ki so obtoženi, da so v noči na Jožefov praznik z govejim blatom pomazali 18 Mussolinijevih glav, ki so bile naslikane v isti noči po hišah v Iderskem. Obtoženci so povedali mladi fantje razen dveh, in sicer Anton Kurinčič ml. 26 let in st. 40 let, Ivan Gabršček, Uršič Franc, Stanjo Jermol, Ivan Pintar in Ivan Verlič. Obtoženci so bili aretirani v torek ponoči in odvedeni v Kobarid, od tam v Tolmin in končno v goriške zapore. Obtožence so branili odvetniki Turani, Papillo in Rassinoli. Po vehementnem govoru državnega pravdnika Gasperija, ki je zahteval za vse obtožence 30 let, je senat razsodil takole: Gabršček, Uršič in Kurinčič mlajši na 18 mesecev, 900 lir, Gabršček radi mladoletnosti na 15 mesecev in 700 lir, ostali pa so bili oproščeni. Proti razsodbi so se obsojenci pritožili, ker se smatrajo za nedolžne.

Strelijanje v Ženevi

v Ženeva, 26. marca. (Tel. »Slov.«) V hiši madjarskega zastopnika pri Društvu narodov Hevesyju se je nocoj pripetila krvava drama. Hevesyjev madjarski sluga Szabo se je rad ljubosumnosti sprl z ameriškim šoferjem Goatesom, v katerem je Madjar najprej pretepel Američana, nakar je Goates šel po revolver in štirikrat ustrelil na Madjara, tako da je Szabo umrl. Dasi je stanovanje Hevesyjevo eksteritorialno, je Hevesy dovolil policiji vstop za potrebno preiskavo.

Romunska vlada demisijonira?

v Bukarešt, 26. marca. (Tel. »Slov.«) V političnih krogih se govori, da sta imela danes ministrski predsednik Bratianu in vodja narodnokrmetke stranke Maniu sestanek v privatnem stanovanju nekega skupnega prijatelja. Bratianu je baje priznal Maniu, da bo vlada kmalu demisijonirala, vendar pa da časa demisije še ni mogoče določiti. Bratianu je baje izjavil, da mora vlada začeti pogajanja za posojilo končati in da se zato demisija ne more izvršiti pred junijskim zasedanjem Sveta Društva narodov, ker se romunska vlada nada, da bo zunanji minister Titulescu na junjskem zasedanju Sveta Društva narodov izposloval ugodno rešitev madjarsko-romunskega optantskega spora.

Grki zahtevalo Ciper zase

v Atene, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je obhajala 50 letnica okupacije otoka Ciper po Angliji. Vršile so se velike slavnosti, katere pa je domače prebivalstvo bojkotiralo. Dve tretjini domačega prebivalstva je grške narodnosti. Grki so to priliko porabili za protiangliške demonstracije in za manifestacije za združitve otoka z Grčijo. Grško prebivalstvo je že večkrat zahtevalo zблиžanje z Grčijo, angleška vlada pa je to zahtevo vedno odklonila.

Angleško-francoska banka v Atenah.

v Atene, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Ces. otomanska banka namerava ustanoviti v Atenah angleško-francosko banko pod imenom Anglo-Frank-Diskont-Bank.

Slovenci v Italiji

Grobokopi slovenskega zadrugištna na Gorickem. V teku prvega meseca fašistovskega komisarija je bilo odpovedanih nad en milijon vlog. Komisar je bil primoran ustaviti izplačila. Nato je začel sondirati teren. Kmalu je dobil na svojo stran več liberalnih magnatov in drugih zadrugišnih mlačnežev in nezadovoljnejev, ki se niso nikdar mogli otresti kapitalističnih vplivov in jim izrazita krščansko-socialna linija odstopljenega načelstva ni šla v račune. Smatral je, da je položaj že dovolj zrel, da skliče sestanek zadrugišnikov, na katerem se mu bo izreklo zaupanje. Razposlal je osebna vabila za sestanek na zastopnike vseh aktivnih članic: izmed pasivnih posojilnic so bile vabljene le tiste, ki so pod fašistovskim ali liberalnim vplivom in o katerih je komisar upal, da se bodo izrekle zanj.

Sestanek je bil sklican za četrtek 22. marca in sicer v dvorani »Littorio« v Trgovskem domu, ki so ga fašisti zasegli in izpremenili v sedež svoje stranke. Zborovalno dvorano Zadrugišne zveze v zadrugiški palači je komisar oddal fašistovski zadrugiški zvezi (Federazione Consorzi agrari), ki vodi konkurenčni boj proti Zadrugiški zvezi sami (!). Na sestanku je prišlo 60 ljudi.

Komisar je poročal o stanju Zadrugišne zveze, seveda v italijanskem jeziku. Nesramno je napadal prejšnje načelstvo in tudi posamezne članice; zavedal se je, da ni od napadenih nikogar v dvorani in da ne bo nikdo tako nepreviden, da bi morda pred fašistovsko justico iskal zadostženja. Izvelel je novo bilanco, ki jo je sestavil po njegovih navodilih njegov opredeljenatelj Bajec, in »dokazal«, da je prejšnje načelstvo grozovito slabo gospodarilo in spravilo zvezo pred polom; v zadnjem trenutku je vlada posegla vmes. Organiziranje moderne mlekarke centrale v Trstu, ki razpečava mlečne izdelke 42 mlekarških zadrug in je prinesla gorickim goram nad 2 milijona lir, je imenoval »riskantno pustolovščino«; podjetje je prikazal kot pasivno za 500.000 lir s tem, da je št. let kot pasivo tudi investiran kapital. Na koncu je zbrane pozval, naj predlagajo 12 mož, izmed katerih bo on izbral štiri v svet. Komisarjevo poročilo je prevedel g. Alojzij Bajec, ravnatelj Zadrugišne zveze, ki je vehementno napadel bivše načelstvo, pod katerim je služboval sedem let. Proti govorniku je vstal v dvorani velik šum. Med tem se je dvignil g. Karel Črnič, predsednik posojilnice v Sv. Križu na Vipavskem, da prečita izjavo, ki so jo podpisali zastopniki 37 hranilnic, ki so lastnice 85 odstot. vseh vlog pri zvezi (okoli 5 milijonov). Izjava pravi, da zastopniki hranilnic ne sprejmejo na znanje komisarjevega poročila, ker so bili načelstvo, nadzorstvo in občni zbor nasilno razpuščeni; zahteva, da komisar takoj odstopi in skliče občni zbor, končno hranilnice izjavljajo, da za dobo komisarijata ne prevzemajo jamstva. Še ni g. Črnič do konca prebral izjavo, ko je g. Bajec skočil h komisarju in pričel tolmačiti Črničeve izjave. Komisar je govornika prekinil in s povzdignjenim glasom izjavil, da je zborovanje zaključeno. Nato so odposlanci izročili komisarju omenjeno izjavo.

V dvorani so nastali burni prizori. Ravnatelj Bajec je ponovno napadel bivše načelstvo, nakar mu je neki kmečki zadrugar zavpil: »Vi, ki trdite, da je nova bilanca pravilna, ste postavili vendar tudi prejšnje bilance, ki so izkazovale dobiček! G. Bajec je nato izjavil, da ni sestavljal prejšnjih bilanc po vesti, ampak po navodilih načelstva. V dvorani se je dvignil vihar ogorčenja, padali so vzkliki: »Laznivec! Goljuf! Izdajavec slovenskega zadrugišstva, fašistovski podrepanik!«

Tedaj so prihiteli na pomoč komisarju slovenski liberalci, ki so s tem javno prešli k fašizmu. Vstal je g. Ignacij Križman, direktor pisarne dr. Medoškega o Gorici, bistiš odidatelj slovenskega učiteljskega, ki je leta 1920. hotel zapeljati učiteljsko zvezo o komunistično delavsko zbornico o Trstu, v zadnjem času pa agitira za »Dopolavoro« po Vipavskem: »Rodoljubi! 2x2 je 4. Združimo se s komisarjem, on nas bo rešil. Mi, ki bomo v svet, bomo varovali vaše interese.« (Nekdo je tedaj pripomnil: »Tako govori rodoljub, ki je prav te dni pognal na boben kmečko posestvo na Kanalskem.«) Več zadrugišnikov je ponovno zahtevalo, naj se skliče občni zbor. Komisar je nato izjavil, da ima novodila iz Rima, da na sestanku ne sme biti govora o občnem zboru; zahteva po občnem zboru pomeni upor proti vladi! Učitelj Vodopivec, posestnik v Kamnjah, je pozval zadrugišnike, naj izrečejo komisarju zaupanje za njegovo delo. Zborovalci so sprejeli poziv z ledenim molkom. Učitelj Vodopivec in Križman sta pričela zbrati imena za svet. Odposlanci zveznih članic so odklonili članstvo v svet. Med splošnim šumom in ogorčenimi protesti je učitelj Vodopivec prebral 12 imen, nakar so se morali zborovalci raziti. Omeniti je še treba, da je posegal v razpravo tudi neki gospod, ki je branil prejšnje interese svojega kamnoloma kakor slovenskega zadrugišstva. Sestanek je bil očitno sklican zato, da se prikrijejo resnični nameni in da se prikaže razpust kot plod iskrene skrbi fašistovskega režima za blaginjo slovenskega ljudstva, ki so ga do danes izkoriščali slovenski politiki. Toda načrt je spodletel. Odposlanci slovenskega ljudstva so v senci detektivov neustrašno izpričali neomajno zaupanje v svoje voditelje. Prejanso vidi slovensko ljudstvo v bodočnosti kot mu jo pripravljajo fašisti!

Zborovanje v Trgovskem domu je prvo dejanje tragikomedije, ki jo vzpirarja fašistovski komisar na izpitnem in obnemoglem telesu goriskega ljudstva s pomočjo opredeljenega slovenskih liberalcev. Ti so iz užejanega osebnega ponosa in radi lastnih interesov že volili med italijanskim velekapitalom in slovenskim zadrugištvom, med fašisti in lastnimi brati. Priznati pa jim je treba, da so bili prvi tako junaki, da so javno izpričali, da so oni tisti, ki pomagajo kopati grob slovenskemu narodu.

Granata ubila tri voznike

e Gorica, 26. marca. (Tel. »Slov.«) V Rožni dolini blizu židovskega pokopališča se je danes opoldne pripetila težka nesreča. Pri odvažanju vojnega materiala je nenadoma eksplodirala večja granata, ki je zažgala še dve drugi. Voznik Franc Rijavec in še dva druga, katerih identiteta ni ugotovila, so bili na mestu mrtvi. Tudi konj je ubit. V Sentnetru pri Gorici je neki domačin pilil kovinasto cev. Nenadoma je želatina, ki se je nahajala v cevi, eksplodirala.

v Praga, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Obisk 16 članske deputacije praškega občanskega sveta pod vodstvom primatorja dr. Baxa v Belgradu je določen na dan 16. aprila t. l.

Stabilizacija dinarja

r Belgrad, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Skupščina bi bila imela sprejeti pooblastilni zakon o 13 milijardnem posojilu do 1. aprila. Ker pa še niso vsa pogajanja končana, se je ta rok preložil do 15. apr. V glavnem gre za končni podpis sporazuma med našo državo in fin. skupino, ki nam daje posojilo, v katero svrbo bo fin. minister v prvih dneh aprila odstopoval v London. Posojilo bi se potem v narodni skupščini sprejelo okrog 1. maja. V zvezi s tem posojilom pa je bil tudi zakonski predlog o stabilizaciji našega dinarja. O tej stvari piše »Politika« tole:

Dosedanja stabilizacijska politika je izvršila faktično stabilizacijo dinarja, ki traja že tri leta. Dinar se vzdržuje na 9.12—9.13 švicarskih frankov za sto dinarjev. S tem se je ustvarila možnost, da se izvrši tudi zakonska stabilizacija, ki jo namerava minister sedaj ob priliki zaključitve velikega državnega posojila.

Ta stabilizacija se more izvršiti samo z ustanovitvijo močnega deviznega fonda pri Narodni banki in z odplačilom velikega dela državnega dolga pri Narodni banki. S tem bi papirni denar imel stvarno kritje. Kritje bi obstajalo v devizah, ki bi služile za vzdrževanje stabiliziranega kurza denarja tudi tedaj, ko gospodarstvo samo ne bi bilo v stanju, da samo da dovolj deviz za vzdrževanje. Vsekakor je treba pripomniti, da stabilizacijo vrednosti dinarja vzdržuje samo kmetijstvo in industrija. In če bi ti dve panogi ne bili v stanju stabilizacije vzdržati, bi se kurz z nobenimi posojili in nikakim kritjem ne mogel popolnoma stabilizirati. Skušnje so pokazale, da je naše gospodarstvo v stanju vzdržati stabiliziran kurz v rednih in izrednih razmerah, če niso izredne razmere tako slabe, kakor v lanskem letu. Iz poročila Narodne banke se vidi, da je gospodarstvo izkazalo prebitke v devizah, a predlasko in prejšnja leta tega prebitka ni bilo. Dejansko je ta prebitek tudi poprej obstojal, toda ni izhajal iz naše produkcije, ampak od zadolževanja v inozemstvu.

Torej, resnično fundiranje stabilizacije je povečanje proizvodnje dela, večja štedljivost in pametna državna uprava.

Stabilizacija, ki se sedaj namerava, obstoji v tem, da dobi Narodna banka rezerve. Tako bi mogla v težkih letih Narodna banka izvršiti to svojo obveznost, ki jo prevzema s stabilizacijo za preskrbo tržišč z dovoljnimi inozemskimi plačilnimi sredstvi. Z drugimi besedami, banka more svoje novčance izmenjati s tujimi devizami za izplačevanje dolga v inozemstvu.

Stabilizacija sloni na sedanjih edinih dinarju, ki se mu odredi stalna vrednost v zlatu. Na tej podlagi bi se določale vrednosti tujih deviz na našem tržišču. Sedanji dinar bi ostal v svoji vrednosti tak kakoršen je danes in kakoršna je bila njegova vrednost v treh letih njegove dejanske stabilizacije. Njegova kupna moč bi bila ista in ostala bi stalno taka, kakoršna se s stabilizacijo ugotovi.

Zakon o Narodni banki zabranjuje nove zadolžitve države pri Narodni banki. Zato se razmerje med državo in Narodno banko bistveno ne izpremeni. To bi imelo za posledico, da bi se v finančnem in denarnem poslovanju v državi ničesar ne izpremenilo tudi papirni denar se ne bo menjal.

Ati „Narodu“ v opravičilo

Prosimi, da mi ata Narod oprost, da sem prosil za nedržavno službo. Saj sem bil trikrat na tem, da ga vprašam za svet, toda ata so vsakokrat spali in okoli vratu so imeli napisano: »Ein alter Mann, nicht wecken, lebensgefährlich, bitte schön!« Naj bodo ata prepričani, da bom zmerom v skrbi za njih zdravje — N. Velikonja.

V soboto gre nemški parlament narazen

v Berlin, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Prihodnjo soboto bo državni kancler na koncu seje predložil državnemu zboru dekret državnega predsednika o razpustu. Prej bo dr. Stresemann še enkrat v velikem govoru obrazložil svojo zunanjo politiko, v katerem bo negativni uspeh ženevske razorožitvene konference označil kot neuspeh Društva narodov ter se izjavil za to, da napravi Nemčija primerne korake v Ženevi, da pred jesenskimi plenarnimi zasedanjem Društva narodov v razorožitvenem vprašanju povzroči načelno odločitev. Nemški nacionalci hočejo pri tej priliki najostreje kritizirati zunanjo politiko vlade, ker so odločeni, da izvojujejo volilni boj na platformi zunanje politike, dasi so eno leto odgovorno sodelovali.

v Berlin, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Deželne vlade so bile že obveščene o tem, da se bodo volitve v državni zbor vršile 20. maja. Državna vlada jih je prosila, da izvršijo tehnične priprave za volitve.

UKRAJINCI SE BUNJO.

v Varšava, 26. marca. (Tel. »Slov.«) Iz sovjetske Ukrajine prihajajo vesti o številnih aretacijah in dveh političnih usmrtnitvah radi narodnoukrajinske propagande proti sovjetskemu režimu. Čuje se, da je bilo aretiranih 50 oseb, med njimi znani ukrajinski učenjaki. Obe usmrčeni osebi sta bili baje znana člana ukrajinske socialne demokracije.

Od strokovnjakov priporočene za varstvo proti vnetju grla, prehladu kakov tudi gripi.

Panflavin pastile imajo proti vsem nalezljivim boleznim specifično dejstvo, katerega ne dosega ni jedno drugo sredstvo.

Prave Panflavin pastile v gornjem originalnem omotu se dobe v vseh lekarnah.

□ Felberjev otok in mestna občina. V nedeljski številki smo prinesli poročilo o Felberjevem otoku, ki ni bilo točno. Občina bo napravila še letos do junija novo dravsko kopališče. Prostor za to kopališče ji je ponudil dr. Schmiderer in se je občina glede cene že dogovorila in je občinski svet že tudi sklenil, da se sme od dr. Schmidererja posestvo kupiti. Ta sklep se še ni izvršil. Med tem so ponudili dediči pokojne gne. Popič mestni občini v nakup Felberjev otok. Ker bi tudi ta otok mogel priti v poštev za dravsko kopališče, se je občina spustila z njimi v razgovore, da bi na otoku postavila kopališče, ako bi občinski svet ta načrt odobril. Do kakih sklepov še ni prišlo, ker so cene za otok visoko pretirane. Mnogi člani občinskega sveta so sploh proti temu, da bi kopališče bilo na Felberjevem otoku, ker je otok od Maribora preveč oddaljen in ker bi bilo treba od kamniške strani na otok napraviti dolg most, ki bi stal stotisoče dinarjev. Schmidererjevo posestvo pa leži tako rekoč v mestu in naprava dolgega mosta sploh odpade. Za električno vodno napravo pa Felberjev otok sploh ne pride v poštev, ker so se strokovnjaki odločili za drug prostor, ki leži več sto metrov višje nad otokom. Ako se občina v par dneh ne sporazume z lastniki otoka, potem se začne takoj z delom za dravsko kopališče na Schmidererjevem posestvu, kajti z delom se ne more dalje odlašati. Ker mora novo kopališče biti pripravljeno že koncem majnika in je torej čas za to veliko napravo zelo kratek.

□ Vsi hišni posestniki se opozarjajo, da naznanjajo takoj vsa stanovanja, katera so pravomočno odpovedana v tajništvu društva hišnih posestnikov, Gregorčičeva ul. 8, da bo brez vsake ovire in brez zamude mogoča pravočasna oddaja praznih stanovanj iskajočim najemnikom.

□ Avtobus promet v Mariboru. Vozni listki stare izdaje po dva dinarja (rdeči) izgube z današnjim dnevom veljavo in se izdajajo sedaj samo za vožnje od 6—7.50 zjutraj po en dinar. Za vožnjo od 8 naprej se izdajajo vozni listki nove izdaje po en, dva, tri, štiri, in pet dinarjev. Šoferji imajo nalog, da na listek zaznamenujejo z modrim svinčnikom vsotno postajo, dan in čas vstopa, po dokončani vožnji pa naj potniki vrnejo listke šoferju.

Cjubiljansko gledališče

DRAMA.

Začetek ob 8 svečer.

Torek, 27. marca: JULIJ CEZAR. Dijaška predstava. Izven.

Sreda, 28. marca: MLADOST. Red A.

Četrtek, 29. marca: Zaprt.

Petek, 30. marca: MLADOST. Red D.

Sobota, 31. marca: Zaprt.

OPERA.

Začetek ob pol 8 svečer.

Od 26. do 31. marca je opera zaprta radi gostovanja v Subotici in Belgradu.

Mariborsko gledališče

Torek, 27. marca ob 20. uri: URIH, GROF CELJSKI. Ab. A. Kuponi.

Sreda, 28. marca ob 20. uri: ORLOV. Ab. D. Kuponi. Zadnjikrat.

Prireditve in društvene vesti

Ljubljana.

Slovensko kat. akad. starešinstvo priredi v četrtek dne 29. marca ob 8 svečer predavanje v dvorani Akademskega doma, Miklošičeva c. 5. Predava predsednik obl. odbora g. dr. M. Natlačen »O naši oblasti politične, Gg. starešine in akademiki vpljudno vabljeno!«

»Ljubljana« ima danes skupno pevsko vajo ob 8 svečer. Radi vrhniškega koncerta udeležba strogo bvezna.

Francosko predavanje. V torek 27. marca ob 9 svečer predava g. profesor dr. Leben v francosko-slovenskem klubu v Narodnem domu. Naslov predavanja: P. Morand, znameniti sodobni francoski pisatelj.

Opozorjamo na današnje predavanje »Boji v visokem gorovju Julijskih Alp« Slovenskega planinskega društva v dvorani hotela Union ob osmih svečer, ki bo gotovo zanimivo. G. dr. Gvidon Mayer nam bo pokazal v slikah kakšno težavno in naporno nalogo so v svetovni vojni izvrševali turisti in kako velike važnosti je bilo to njihovo delo za potek in odločitve bojev. Alpinski oddelki je bil sestavljen poleg znanih turistov samo iz naj-

Celje

» Materinska proslava v Celju. Kako popularna je postala širokim plastem naroda materinska proslava, ki jo na praznik Marijinega oznanjenja prireja katoliške organizacije, je v nedeljo pokazala nabito polna dvorana Narodnega doma. Kljub temu, da se je istočasno vzporedno »Pastijon« v mestnem gledališču, ki je bilo tudi skoro docela zasedeno, je bila dvorana v Narodnem domu skoro premajhna za pestro množico, ki je s pozornostjo sledila slavnostni akademiji. Otvoril je proslavo g. I. Persuh s kratkim nagovorom, spominjajoč se zlasti heroizma katoliških mater v tužni Mehiki. Predlagano protestno resolucijo so udeleženci sprejeli z velikim navdušenjem. Za tem je pevski zbor Kat. prosvet. društva zapel Ferjančičevo »Rožice ne bom trgala« in Foersterjevo »Ave Marija« iz opere »Gorenjski slavček«. Simbolična vaja »Za materjo«, ki jo je efektivno izvajalo troje orlic ob spremljevanju moškega zbora, je napravila mogočeno vtis in občinstvo kar ni nehlo ploskati. Glavno točko programa je izpolnila vzporeditev Meškove dramatizacije »Matc po Andersenovi pravljici. Vobče je proslava napravila kar najlepši vtis.

» Sv. Jurij ob Taboru. Prošlo nedeljo se je vršil v tuk. cerkveni dvorani javen politični shod Slovenske ljudske stranke, na katerem sta ob obdruženju poročala gg. dr. V. Voršič in tajnik SLS I. Persuh. Udeležba na shodu je prekašala skoro vse dosedanje strankine shode v št. Juriju in je bila dvorana celo prepolna, da bi zajela množico poslušalcev. Shoda se je udeležilo tudi lepo število nasprotnikov, ki so z verno mirnostjo sledili mislim poročevalcev. Senjurni bodo vse stori, da zmaga v nedeljo dne 1. aprila pri občinskih volitvah načelo poštenja in vzajemnega sodelovanja vseh dobrih in katoliško-zaveanih ljudi in bodo vrgli svoje krogljice v 1. ozir. 2. skrinjico.

» Ljudska knjižnica na Cankarjevi cesti 4 je odprta vsak delavnik med 5. in 7. uro svečer. Prijatelj lepe knjige vabimo, da se knjižnice živahno poslužujejo.

Dopisi

Zagorje ob Savi

Ljudska stavbna zadruga je kupila nadarbinski trdnjav ob Lampetovi cesti med vilo g. Mečloška in Kat. domom. Na njem bo s podporo oblastne skupščine zidala večdružinsko stanovanjsko poslopje, ki bo v pritličju imelo prostore za delavsko kuhinjo.

Stari trg pri Ložu. V vseh krajih od Raketa do Starega trga je videti letos, da raste zanimanje za saderejo, na pobeženem drevju in pomlajevanju ter gnojenju. Največ zaslug za to ima šol. uprav. v Grabovem g. Mercina. Naj bi poklicani (občinski in sodni) uradi z odločnejšim nastopom pritiskali na škodljivce »srednega drevja, ki kradejo sadie in uničujejo mladice, kar ubija dobro voljo sadrierejem!« — Notranjski Kras izgina, ker nečeti ljudje kopljajo kamenje z gramoz. Vendar naše ceste niso še nič boljše! Gg. poslanci in vse pristojne oblasti, pridite nas pogledat, kakšna pota imamo; spomnite se, da se ceste posipujejo z gramozom, ne pa z dolgovci cestnih odborov, iz katerih hočejo člani uti vzporedni nedostatkni sredstev in splošnega zabavljanja. — V šoli Stari trg vršila dve gg. učiteljici tečaj za odrasla dekleta (šivanje, higijena, gospodinjstvo). Kdaj bomo vsi razumeli, da bi morali za tako veliko okolico in oddaljene kraje imeti vsa o leto tečaj za kuhanje in gospodinjstvo? Kdaj dobimo nove lične slovenske table s krajevnimi napis? Seštani. Tukajšnji zelo delavni g. župnik Pavel Gril, znani poštvalni graditelj velikega društvenega doma »Slovenski dom«, ki je komaj začel voditi preobrazbo, nad 5000 duš broječo župnijo Sv. Mihaela pri Šoštanju, je zbil od prenaporne dušnopastirskega dela (18 razredov šole, 2 ekskurzije 1½ ure daleč), že v soboto resno obolen in ni mogel v nedeljo več vršiti službe božje. Vročina se mu stalno stopnjuje in bati se je najresnejših komplikacij. Gnal se je, dokler ga ni bolezen vrгла na bolniško posteljo. Priporočila se sbratom v memento.

Dol pri Hrastniku. Ustanovitev nove sadjarske in vrtnarske podružnice. Ob obilni udeležbi kmetovalcev in delavcev-sadjarjev iz celega okolice se je vršil v nedeljo, dne 25. t. m. ustanovni občni zbor sadjarske in vrtnarske podružnice. Nesebičnemu in zaledno idealnemu sodelovanju domačega duhovništva in učitelstva z ljudstvom v vseh gospodarskih vprašanjih je

boljših vodnikov. Gospod predavatelj ima veliko zbirko slik Julijskih Alp in je zbral za to predavanje najzanimivejše. Predprodaja vstopnic v pisarni Slovenskega planinskega društva in na večer predavanja pri blagajni ob 7. ure naprej.

Sadjarstvo predavanje. Člani Sadjarske in vrtnarske podružnice in Ljubljani se obveščajo, da se vrši v torek dne 27. marca sadjarsko predavanje in sicer ob 20 v šoli pri sv. Jakobu, ki bo kot nekaj uvod za enodnevni tečaj za precepljevanje sadnega drevja, katerega priredi SNVD v Ljubljani, nato v četrtek dne 29. marca ob 8 zjutraj v prostorih Kmetijske družbe (glej Sadjarja in Vrtnarja št. 3). Predava g. Fr. Kofol »O najlažjih načinih posejstva na domačem vrtu. Člani in nečlani zlasti posestniki vrtov se vabijo k obilni udeležbi!« — Tajnik.

Ostali kraji.

Bled. Prostovoljno gasilno društvo Mlino priredi na binkoštni ponedeljek dne 28. maja veliko tombolo. Dobitki v vrednosti 10.000 Din. Tudi novoustanovljena društvena godba na pihala bo imela isti dan svoj prvi koncert.

Ljutomer. Orlovski odsek v Ljutomeru priredi na svetno nedeljo dne 1. aprila t. l. tombolo s 250 krasnimi dobitki. Tombola se vrši ob 4 pop. v dvorani »Katoliškega doma« v Ljutomeru.

Naše dijaštvo

Na rednem običnem zboru J. a. k. d. »Kreke« v Pragi dne 18. t. m. je bil izvoljen sledeči odbor. Predsednik: Lazar Jože, c. phil., podpreds. in blagajnik: Pertl Eman, st. med., tajnik in knjižničar: Volker Hugo, st. med., revizorja: dr. Hribar Franče, Košir Vinko, st. coop.

Cerkveni vestnik

Kraljestvo božje, II. leto, št. 3. Vsebinska: Vstajenje v »Sveti Rusij«. — Katoličanstvo v Srbiji. — Katarina Rostopčin. — Vzhodna cerkev. Kristjani bizantinskega obreda. — Slovenski cerkveni zbor v Lvovu. — Iz življenja: Župnik Aljaž na mednarodnem kongresu. — Razgled po katoliškem svetu. — Vestni s krščanskega Vzhoda. — Listnice uprave. — Glasnik. — Slike: Zasilna župna cerkev Device Marije v Belgradu. — Skofje na konferenci v Lvovu leta 1927.

Poizvedovanja

Zatekel se je črnosiv pes. Dobi se Trnovski pristan 8.

pripisati, da je bilo zanimanje za zborovanje in za naš pleniteni sadjarski pokret nepričakovano živahno. Zborovanje sta otvorila in vodila šolski upravitelj g. Jenko in župan g. Draksler. Okrajni kmet. referent g. Wernig je v daljšem predavanju razložil velik gospodarski in etični pomen sadjarskega pokreta. Sadjarstvo in vrtnarstvo sta sprico današnje gospodarske krize poleg gozdarstva edini kmetijski panogi, ki obetata ostati v Sloveniji dobičkanosni. Razen tega je zgodnje navajanje k delu v sadnem vrtu tudi najboljše sredstvo, da se ucepi naši mladini veselje in ljubezen do domače grude. Vpošteva-joč velike gospodarske in moralne vrline sadjarskega pokreta se je včlanilo že pri ustanovnem zborovanju v podružnico 36 navdušenih sadjarjev in vrtnarjev. Za predsednika je bil izvoljen naš vneti sadjarski učitelj in buditelj šolski upravitelj g. Jenko, za podpredsednika g. Napret in za blagajnika g. župan Draksler. Novoustanovljeni sadjarski podružnici želimo najboljše gospodarske uspehe!

Sporti

Sportno predavanje prof. dr. Šarabona. Popularni sportni predavatelj prof. dr. Šarabon je prevzel v ciklu predavanj, ki jih priredi ljubljanska sportna podzveza, predavanje o temi: »Olimpijska ideja«, ki se vrši v torek 27. t. m. ob 20 v dvorani Kmetijske družbe na Turjaškem trgu 3. Predavanje je namenjeno vsem članom sportnih klubov in tudi širši publiki. Vstop prost.

SK Jadran, Danes svečer ob 20 seja upravne-ga odbora v Narodni kavarni. — Tajnik.

NOGOMET.

Jugoslavija : Madjarska 1 : 2. Jugoslovanska in madjarska nogometna reprezentanca sta se srečali v nedeljo tretjič v Budimpešti. Prvo srečanje v Budimpešti je končalo lani z rezultatom 5 : 0 za Madjarsko, v revanšu je zmagała v Zagrebu Jugoslavija s 5 : 1. Preteklo nedeljo v Budimpešti so zmagali zopet Madjari, vendar z zelo tesnim rezultatom 2 : 1.

Igralo se je pred približno 15.000 gledalci. Prvi polčas je bila igra lepa in zanimiva. Madjari so bili večinoma nekoliko v premoči, vendar so prvi uspeh dosegli naši. Jugoslovanski vratar Šiflis ter branilec Ivković — Beleslin so dolgo časa zadrževali napade madjarskega forwarda; preslaba podpirana od centerhalfa Poduja končno nista mogla ubraniti, da so Madjari proti koncu prvega polčasa popravili rezultat na 2 : 1. V drugem polčasu igra ni bila več zanimiva. Publika je prenesla zanimanje v prvi vrsti na radiotelegrafični opis posameznih faz tekme, ki jo je Madjarska ob istem času igrala v Rimu proti italijanskemu moštvu. To je vplivalo tudi na oboje moštvi tako, da je ostalo pri rezultatu 2 : 1, ki ne izrazi dovolj razlike med obema moštvoma.

Naš team je imel par slabih mest. Predvsem se je ponesrečil poskus s centerhalfo Podujem, slab je bil tudi srednji napadalec Becić. Slaba igra teh dveh igralcev na najvažnejših mestih je seveda neugodno vplivala na igro celega moštva. Slabše kot navadno je bilo tudi levo krilo Giller, izvrstno igro pa so podali Šiflis, Ivković, desno krilo Marjanović ter stranka halfa Arsenijević in Popović.

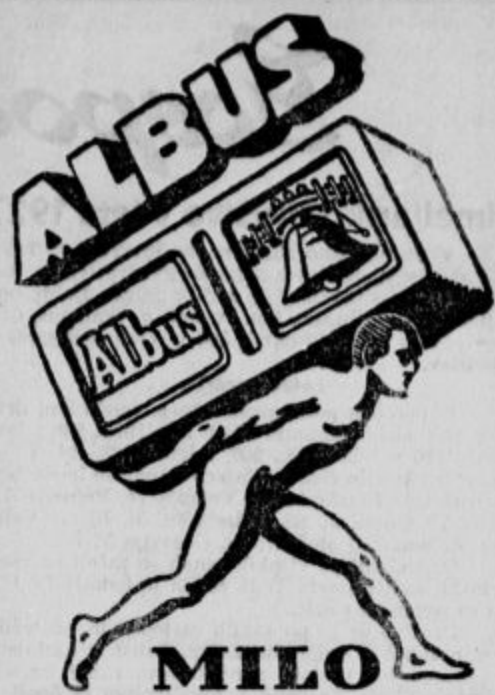
Tekmo je vodil dunajski sodnik Pressler v zadovoljstvo obeh moštev.

DOMAČE PRVENSTVENE TEKME.

Četrto kolo prvenstvenih nogometnih tekem v Ljubljani je prineslo Ilijiji in Hermesu vsakemu po dve nadaljnji točki. Prvenstvena tabela kaže sedaj sledeče stanje: Ilijija 18 točk, Primorje 14, Jadran 5, Hermes 4, Slovan 4, Slavija 1. Nedeljski dve tekmi je zopet oviralo slabo vreme; spolkza tla so provzročala posebne težkoče tehnično slabejšima moštvoma Slaviji in Jadranu.

V Mariboru je SSK Maribor utrdil svoj položaj na čelu prv. tabele z zmago nad Svobodo, Železničarji pa so postali najresnejši kandidat za tretje mesto v mariborskem prvenstvu s tem, da so nadvladali SK Ptuj. Rapid se hoče radi resnih incidentov, ki so se pripetili 18. t. m. povodom pokalne tekme Rapid : Maribor, odtegniti nadaljnim tekmam z SSK Mariborom. Ako ne bo spremenil svoje odločitve, je smatrati SSK Maribor že za prvaka mariborskega podzveznega kroga. V nasprotnem slučaju absolutirata navedena dva kluba prihodnjo nedeljo odločilno tekmo.

V naslednjem nekoliko poročila o posameznih tekmah: Ilijija : Jadran 19 : 1. Kompletna Ilijija je vžela srečanje z Jadranom takoj od kraja z resne strani. Z izjemo srednjega krila Dekleve, ki je bil v začetku nekoliko poškodovan, ter par »kikserjev« branilca Verovška, je bila enajstorca podzveznega prvaka v dobri formi. Zlasti napadalna vrsta se je pokazala z dobre strani, Jadranova obramba nikakor ni mogla zadržati sistematičnih, razantnih prodorov ter napadalne vrste ter je proti koncu igre popolnoma

klonila. 7 : 1 se je glasil izid ob polčasu, v drugi polovici je padlo še 12 golov. Jadran je zadel v začetku sezone na pretežke nasprotnike. Pričakovati je, da se bo to drugače borbeno in ambiciozno moštvo v prihodnjih tekmah proti lažjim protivnikom pokazalo v neprimerno boljši luči in da se bo skoro vigralo. Igro je vodil s. s. Deržaj.

Hermes : Slavija 6 : 1. Hermes je bil glede skupne igre in tehnike mnogo boljše moštvo. Zasluzeno je dosegel že v prvem polčasu številke 4 : 0, nato pa je po odmoru precej popustil. Slavija se je odšel branila z večjim uspehom, vzdržala je odprto igro in dosegla popolnoma zaslužen tudi svoj častni gol. Vodmatčani so se pokazali vztrajnejše od Hermesa. Tekmo je vodil g. Vodišek.

Maribor : Svoboda 6 : 0. Svoboda se je morala omejit na obrambo. Zanimiva tekma ravno ni bila, ker je Svoboda popolnoma resignirala in skušala le onemogočiti visok poraz. Sodnik g. Fischer je imel lahek posel.

Železničar : Ptuj 9 : 5. Železničarji so se revanžirali Ptuj za svoj jesenski poraz 4 : 2. Vendar pa bi lahko Ptuj lažje odpravili, ako ga ne bi bili poncenjevali. Dočim je njihov napad dobro deloval in pri vsakem napadu ogrožal nasprotnikova vrata, so krilci in branilci igrali slabo. Vseh pet dobljenih goalov gre na njihov rovaš. Ptujčani imajo talentiranega vratarja. Sodnik g. Nemeš.

Maribor : Svoboda rez. 4 : 1. Mariborova rezerva si je z lahko priborila dve točki v prvenstveni tekmi proti Svobodi.

Ilijija : Madjarska 4 : 5. V Rimu sta se srečali v nedeljo nogometni reprezentanci Italije in Madjarske. Igro je oviralo slabo vreme, navzlic temu pa je bila dobro obiskana, deloma tudi zato, ker se je pričakovalo, da bo prisostvoval tekmi, ki je imela izrazito političen značaj, sam mussolini. Madjari so v prvi polovici igre vodili že 2 : 0, kasneje so prevladali domačini, ki so končno dosegli tudi zmago. Igro je vodil nemški sodnik Bauwens.

Prvenstvene tekme v Zagrebu. Odločilna prvenstv. tekma med Gradjskim in HASKom je privabila blizu 5000 gledalcev. Gradjski je igral solidno, HASK nenavadno slabo. Zmaga je pripadla Gradjskemu v razmerju 3 : 0. Gradjski je po tej zmagi sigurne letošnjega prvenstva zagrebske podzveze. Nadaljnja dva rezultata v I. razredu sta: Concordia : Železničarji 3 : 1, Viktorija : Derby 4 : 2.

Medmestna tekma Belgrad : Subotica v Subotici je končala z 1 : 0 za Belgrad.

»Kdaj prideš?«
»Kadar bom hotela.«
»Dobro. Toda niti minute ne kasneje.«

IZKAZ

Izrebanih števil II. stadionske loterie

Zrebanje se je vršilo v nedeljo, 25. marca 1928 ob 3 popoldne v veliki dvorani »Uniona« zastopnika državne oblasti.

Glavni dobitok »Vilo Stadion« v vrednosti 160.000 Din je zadel srečka št. 47.333.

10 dobitkov v vrednosti po 4000 Din (šivalni stroji) so zadele srečke: 11.736, 21.581, 26.218, 36.145, 52.025, 58.720, 68.676, 72.257, 73.509, 74.623.

20 dobitkov v vrednosti po 2000 Din (kolesa) so zadele srečke: 6286, 7228, 10.856, 18.372, 22.984, 28.070, 35.258, 41.180, 44.831, 46.663, 50.191, 52.908, 54.880, 59.061, 63.041, 65.970, 68.684, 69.663, 69.777, 72.264.

10 dobitkov v vrednosti po 1000 Din (nihalne ure) so zadele srečke: 20.892, 25.899, 41.667, 47.254, 57.954, 58.849, 61.146, 62.529, 65.486, 66.960.

10 dobitkov v vrednosti po 500 Din (žepne ure) so zadele srečke: 3333, 5304, 12.803, 12.914, 28.039, 38.030, 47.987, 56.231, 61.440, 66.360.

20 dobitkov v vrednosti po 250 Din (razni predmeti) so zadele srečke: 353, 572, 842, 9603, 16.403, 18.612, 21.810, 24.115, 25.672, 26.542, 28.201, 29.424, 29.777, 31.485, 37.684, 49.143, 52.755, 64.031, 67.748, 73.279.

20 dobitkov v vrednosti po 200 Din (razni predmeti) so zadele srečke: 1403, 2770, 3119, 3575, 11.156, 23.560, 33.428, 40.960, 42.279, 42.511, 42.556, 47.731, 49.301, 50.702, 60.488, 61.109, 62.497, 63.665, 64.256, 65.707.

110 dobitkov v vrednosti po 100 Din (razni predmeti) so zadele srečke: 431, 740, 874, 2272, 2650, 2738, 2892, 3164, 3558, 3730, 3986, 4126, 4363, 5687, 5852, 6118, 6411, 7632, 8805, 10.047, 11.970, 13.100, 13.751, 13.858, 15.353, 16.002, 16.641, 17.293, 17.335, 17.625, 18.120, 19.187, 19.240, 20.200, 20.921, 22.148, 24.089, 24.620, 25.337, 26.622, 28.905, 29.038, 29.437, 29.977, 30.103, 30.647, 31.207, 31.406, 32.167, 32.582, 32.626, 33.298, 33.497, 33.793, 33.938, 34.395, 35.927, 36.070, 36.903, 37.199, 37.433, 37.607, 37.846, 39.171, 41.052, 41.440, 42.075, 42.713, 42.978, 44.354, 44.575, 45.082, 46.017, 46.767, 46.836, 46.909, 50.778, 52.886, 54.369, 54.499, 54.758, 54.972, 55.674, 56.314, 56.645, 56.700, 57.035, 58.427, 58.249, 59.292, 59.642, 60.609, 60.743, 61.268, 61.470, 62.087, 65.988, 66.663, 66.914, 67.129, 67.509, 68.589, 70.419, 70.785, 72.880, 73.470, 73.633, 73.986, 74.308, 74.832.

Kaj je novega

KOLEDAR.

Torek, 27. marca. Janez Damaščan, Rupert. — Jutri: Janez Kapistran.

Novosadska vremenska napoved za 27. marca: Oblačno. Nekoliko dežja na Primorju in v sredini države. Brez dežja v severnih krajih in na vzhodu. Vetrovi bodo postali slabši. Temperatura se bo zvišala.

Dunajska vremenska napoved za 27. marec: Na Stajerskem in Koroškem oblačno s padavinami, drugod pa povečini oblačno in milo brez bisivenih padavin.

Vreme v Beogradu dne 26. marca: Ves čas košava. Temperatura se je znatno zvišala. Cel dan vedro in solčno.

ZGODOVINSKI DNEVI.

27. marca: 1905 se je ustanovilo Društvo slovenskih književnikov in časnika. — 1883 se je v Ljubljani ustanovilo Društvo »Narodni dom«. — 1424 je umrl italijanski pesnik Giovanni Sercambi. — 1817 se je rodil botanik Karl Wilhelm Naegeli. — 1845 se je rodil fizik Viljem Konrad Roentgen (Roentgenovi žarki). — 1892 je umrl ameriški pesnik Walt Whitman. — 1804 je francoski senat ponudil Napoleonu Bonapartu cesarsko krono.

★ **Dobitki II. stadijske loterije** se bodo delili od ponedeljka 2. aprila do ponedeljka 30. aprila v Društveni nabavni zadrugi, Ljubljana, Ljudski dom I. nadstropje.

★ **Oblast prevzela kmetijske posle.** Včeraj je ljubljanski oblastni odbor prevzel mlekarstvo šolo v Škofji Loki. Prenos je izvršil načelnik ministrstva za kmetijstvo Stojanovič. Danes se izvrši prevzem kmetijske šole na Grmu.

★ **Zenske obrtne šole.** Ljubljanski oblastni odbor je prevzel vodstvo nižjih nadaljevalnih ženskih obrtnih šol v oblasti. Istočasno tudi šolo v »Mladiki«. Učiteljci Vera Humekova in Marija Mehle-Vrhovčeva sta z prvim aprilom stavljali oblastnemu odboru na razpolago, drugo učno osebo pa ostane v resoru prosvete, podrejeno pa je oblastnemu odboru. Ta novica tudi dokazuje, da je dr. Natlačen dal oblastni skupščini tozadevno pravilno informacijo in je bila interpelacija dr. Puca le izraz strankarskega strahu.

★ **Umrla je v Celju g. Marija Drolc,** roj. Lukman, vdova po Božidarju Drolcu, organistu in posestniku pri Sv. Juriju ob Taboru, ki je umrl 19. jan. t. l.

★ **Nenadoma je umrla v Gornjemgradu g. Ana dr. Konečnik,** vdova po znanem in splošno priljubljenem zdravniku g. dr. Konečniku. Rajna gospa si je ohranila kljub težkim življenjskim preizkušnjam živahno in veselo naravo, bila je izredno dobra in skrbna mati ter je kazala veliko ljubezen do siromakov. Zato jo je vsak, kdor jo je poznal, spoštoval in ljubil, kar je pokazal tudi njen slaven pogreb, ki je bil dne 22. marca.

★ **Kam izginejo kolki?** Zadnji čas se dogajajo slučajji, da se izgube kolki, ki jih kdo priloži prošnjam na razne oblasti za rešitev. Izgube se na poti v Beograd. Prav bi bilo, da bi se priglasi vsi tisti, ki morajo za rešitev prošnji še enkrat plačati kolkovino. Zadeva postane lahko zanimiva. Kdo je zakrivil, da so se kolki izgubili?

★ **Dve premeščenji.** Iz Tešanovec (Slov. krajina) je premeščen v Pertočo za šolskega upravitelja nadučitelj Štefan Poredoš. Ker je posvetil vse svoje moči ljudski prosveti tudi izven šole je bil pri ljudstvu zelo priljubljen. — Na lastno prošnjo je bil prestavljen tudi učitelj Dionizij Hari iz Dobrovnika v Vučjo gomilo.

★ **Spomenica občin Slovenske krajine.** Na prosvetno ministrstvo je bila poslana spomenica, v kateri občine Slovenske krajine prosijo, da se gimnazija v Murski Soboti ohrani in se izpopolni v osemrazredno. Spomenico je sestavil lokalni šolski odbor v M. Soboti, s podpisom pa jo je podprlo 163 občin — med temi so tudi obmejne madjarske občine razen dveh. Spomenica pravi, kako zelo je na sru Slovenkemu in madjarskemu prebivalstvu Slovenske krajine obstoj popolne gimnazije v M. Soboti.

★ **Nova telefonska postaja?** Ob priliki postavitve telefonske in brzogovorne postaje v Puconih so se tudi vršila pogajanja, da se postavi telefonska postaja tudi v Predanovcih. Ker so se pri tem pojavile neke manjše ovire, so se pogajanja ukinila. Upanje pa je, da se načrt pozneje vseeno izvede.

★ **Smrtna kosa.** V Kranju je umrla gospa Ivana Sajovic roj. Bleiweis. Pokopali jo bodo danes ob polpetih popoldne. — V Dragatušu je umrla gospa Tinka Štefaničeva, soproga trgovca in gostilničarja. Stara je bila šole 25 let.

★ **Dvodnevni kletarski tečaj** se vrši na vinarski in sadjarski šoli v Mariboru 30. in 31. marca t. l. (petek in sobota). Začetek vsak dan ob devetih zjutraj. Tečaja se lahko udeležijo zanimanci obojega spola. Prijava z dopisnico zadostuje, ali pa tudi samo osebna prijava prvega dne ob devetih. Siromašni udeleženci dobe denarne podpore za stroške potovanja, nočenja in prehrane v Mariboru. Siromašnost pa morajo dokazati s priporočilom

ubožnosti pristojne občine, katero naj prinese s seboj. — Direktor Andrej Zmave.

★ **Sprememba železniškega voznega reda.** Pričeni s 1. aprilom 1928 izostaneta na progi Velika Kaniža—Pragersko brzovlaka št. 803 in 804; zato pa vozita s tem dnem na progi Velika Kaniža—Pragersko—Ljubljana—Trst nova brzovlaka št. 801-501-602 in št. 601-502-802. Brzovlak št. 801 odhaja iz Velike Kaniže ob 23.40 uri in prihaja v Pragersko ob 2.28 uri, odkoder odhaja ob 2.40 uri. V Ljubljano gl. kol. prihaja ob 5.14 uri in odhaja v Trst ob 5.20 uri, kamor prispe ob 9.30 uri. V obratni smeri pa odhaja vlak št. 601 iz Trsta ob 20.45 uri in prihaja v Ljubljano gl. kol. ob 1.23 uri, odkoder odhaja ob 1.29 uri. V Pragersko prihaja ob 4. uri in odhaja v Veliko Kanižo ob 4.10 uri, kamor prispe ob 6.40 uri.

★ **Napad.** V nedeljo so pripeljali v mariborsko bolnico 21 letnega viničarja Antona Legata iz Frama. Legata so neznani zločinci na cesti napadli in ustrelili v glavo. Legatovo stanje je brezupno.

★ **Tečaj za precepljanje sadnega drevja.** Ljubljanska kmetijska podružnica priredi spoznavno s podružnico sadj. in vrt. društva v četrtek, dne 29. marca ob 8 dopoldne celodnevni tečaj za precepljanje sadnega drevja. Oni, ki se žele tečaja udeležiti, naj se zberejo ob 8 v prostorih Kmetijske družbe na Marksovem trgu v Ljubljani.

★ **Gradbena direkcija v Ljubljani** opozarja vse zainteresirane na I. ofertno licitacijo za izdelavo notranjih del v zgradbi ministrstva za poljedelstvo in vode, ter šume in rude v Beogradu, ki se vrši dne 18. aprila t. l. v računskem oddelku ministrstva za gradbe v Beogradu. Predračunska svota znaša 7.237.458.90 dinarjev. Natančnejši pogoji o tej licitaciji so razvidni iz oglasa, ki je na bil na uradni deski gradbene direkcije v Ljubljani, Turjaški trg št. 1-II.

Pomladanske plašče

moderne, v krasni izvršitvi, najlepših modnih vzorcev, boste kupili pri trdku

FRAN LUKIČ, Stritarjeva ul. 9.

★ **Sezijske bolezni.** Prehod zime v pomladanski čas je združen z marsikatero opasnostjo za naše zdravje. Ostri vetrovi dražijo sluznico nosa in ust in nagle spremembe v temperaturi vplivajo na telo tako, da je prehlad kaj lahko mogoč. Vsako leto isto: nahod, hripavost, bolečine pri dihanju, trganje itd. Kako si naj pomagamo? Sicer imamo celo vrsto domačih zdravil: lipov čaj, med i. dr., ki pa pomagajo le površno. Treba je bolj zanesljivih zdravil. Najbolj zanesljiv pri vsakem prehladu je staro znani Aspirin »Bayer«, katerega učinkovitost se je v zadnjih desetletjih vedno in vedno izkazala. Lahko se reče, da si še nobeno sredstvo ni pridobilo s tako pravico ime ljudskega zdravila kot Aspirin, katerega naj vzame vsakdo, kdor se prehladi.

★ **Desinficiraj s Sanitolom!**

★ **Pri pokvarjenem železu, motenju v črevesju, slabem okusu, glavobolu, mrzlici, zaprtju, bruhanju in driski učinkuje že en kozarec naravne »Franz-Josef«-grenčice zanesljivo, hitro in ugodno. Znameniti strokovni zdravniki izpričujejo, da se »Franz-Josef«-voda za z jedjo in pijačo preobložena prebavila izkaže kot prava dobrota. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.**

Ljubljana

NOČNA SLUŽBA LEKARN.

Drevi imata nočno službo: Piccoli na Dunajski cesti in Bakarčič na Sv. Jakoba trgu.

○ **Poštna hranilnica.** V počaščenje pokojnega ministra g. Kociča podružnica tukajšnje poštne hranilnice v torek 27. t. m. med 9 in 10 predpoldne po naredbi generalne direkcije ne bo poslovala.

○ **Poroka.** Včeraj ob pol 8 zvečer se je v trnovski cerkvi poročil šolski upravitelj v Čatrežih pri St. Jerneju g. Cene Požar z gno. Ivanko Štrbek, konservatoristko iz ugledne sodražiške družine.

○ **Umrla je** v starosti 73 let gospa Antonija Sodnik r. Zelen. Pogreb bo danes ob štirih popoldne. — Včeraj je umrla gna. Ljudmila Gabršek, učiteljica v Mostah.

Oblaki nad Koroško.

○ **Butare, oljke...** Radostne oznanjvalke pomladi in človeškega prebujenja so te oljke in butarice. Na trdnega ljubljana, ki nameri svoj korak tja k franciskanskemu mostu, napravi v teh sivih deževnih dneh naravnost prijeten vtis. Cela razstava jih je tam in slikovite so, bolj kot vsaka preproga. Vsaka butarica, iz bršljana, zimzelena in pobarvanih obilcev narejena, prica o izredni ljubezni in spretnosti, katero je imel preprost kmečki fant, ko jo je pletel. Bolj gosposke so oljke in manj slikovite. Simbol svečanosti cvetne nedelje so. Prodajajo jih dame raznih dobroteljskih društev. Po njih sega starejši ljudje, dočim imajo otroci še vedno rajši pisane butarice.

○ **Predavanje o Indiji.** Sinoči je pred mnogobrojnimi občinstvom imel v kazinski dvorani zelo uspelo predavanje o življenju v Indiji Mr. Soran Singa ter nam pokazal ob enem tudi izredno zanimivo zbirko indijskih slik. Obširnejše poročilo prinesemo jutri. Zanimivo opozarjamo p. n. občinstvo, da bo navedeni predavatelj govoril danes, v torek, ob 5 popoldne na univerzi o znanih indijskih voditeljih Ghandiju in Tagoreju.

○ **Stanovanja** v novi palači Pokojninskega zavoda na Miklošičevi cesti bodo koncem julija t. l. dograjena in se bodo stranke vselele 1. avgusta t. l. — Prijave za stanovanja in lokale sprejema do 31. t. m. Pokojninski zavod, Gledališka ul. 8-IV nadstr., kjer so razpoloženi načrti.

○ **Prebrisana goljufica.** Pri gospej Franji B. na Dolenjski cesti se je pojavila predvčerajšnjim neka mlajša ženska in se predstavila za Rozalijo, zaročenko njenega brata. Na dolgo in široko je pripovedovala o bratovi skrajni zadregi in jo končno prosila za posojilo 100 Din. Gospa je verjela in ji je dala zahtevani denar. Goljufica je nato odšla in si pri sestri gospe B. izposodila dežnik, vreden 100 Din, pod isto pretvezo, da je zaročenka njenega brata. Seveda presenečeni brat ni kasneje nič vedel o kaki svoji zaročenki, ki je pripovedovala pri njegovih sorodnikih razne izmišljene storijske o njem. Ni izključeno, da je neznana sleparka izvršila še več takih goljufij.

○ **Pretep na Vodovodni cesti.** V nedeljo zvečer je bilo v Ljubljani po raznih lokalih zelo nemirno in je na mnogih krajih prišlo do incidentov. Največji hrup je bil gotovo v neki gostilni na Vodovodni cesti, kjer je zopet enkrat zažarela stara, dasi že pozabljena mržnja med fanti iz Spodnje Šiške in onimi iz severnega dela mesta. V omenjeni gostilni so fantje trčili skupaj in kmalu je prišlo do izživljanja, prepira in pretepa. Šiskarji, ki niso bili manj vinjeni kot pristni ljubljanci, so v prepiru z nožem osuvali 19 letnega elekromonterja Josipa Fickerja in mu prizadejali dve večji rani na plečih in na desni roki. Fickerja so prepeljali z rešilnim vozom v bolnišnico. Ko so hoteli stražniki, trije po številu, srborite fante aretirati, so ti pobegnili, vendar pa so jih v ponedeljek dopoldne prišli in zaslišali. Fantje vane krivdo za poškodbo drug na drugega in tudi na Fickerja samega, češ, da je našel, kar je iskal.

Na ugodnejši nakup

oblačil lastnega izdelka nudi
turška JOS. ROJINA, Ljubljana

○ **Stoječe ure** pri F. Čuden, Prešernova 1

○ **Največjo izbero** ženskih barvastih čevljev ter otroških in moških po starih cenah dobite v trgovini Zibert, Prešernova ulica.

○ **Lokal se odda** takoj v novi mestni hiši na Abacjevski cesti št. 10. Informacije daje mestni gospodarski urad.

○ **Mladenčič**, bivši trgovski pomočnik, ki trpi na sušenju hrbtenice, živi v veliki bedi. Prosimo usmiljena srca za kak dar, posebno obleke! Sprejema uprava »Slovenca«.

Ako pričneš

dan z jakim izmivanjem ust z ODOL-om, si ga pričel dobro! Ta čudotvorna ustna voda odstrani vso nesnago iz ust in nudi popolno varnost pred bakterijami, ki so v stanu uničiti tvoje zobovje. Po izplaknjenju ust z ODOL-om postanejo čista in zdrava. Uničene so vse nevarne zadržane klice, sovražniki zob, ki močno in slabo uplivajo na prebavo.

Izmivaj usta in snaži zobe z ODOL-om predno ležeš k počitku. Tvoja usta in tvoje zobovje je zavarovano pred nevarnimi klicami, katere bi ponoči drugače nemoteno uničevale tvoje zobovje.

Odol se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah, parfumerijah in brivnicah.

Delavstvu in nameščencem Ljubliane!

Zavedajoč se današnjega neugodnega položaja delovnega stanu, ki ni nič manj neugoden v Ljubljani kot izven našega mesta, je sklenila centrala kršč. strokovnih organizacij, Jugoslovanska strokovna zveza, da razširi svojo organizacijo v Ljubljani še med onimi sloji, ki stoje še danes izven njenega strokovnega gibanja. V tem znamenju se je vršil pred desetimi dnevi občni zbor ljubljanske skupine JSZ, ki tvori po svojem pomenu mejnik med prejšnjostjo in prihodnostjo.

Kakšno je naše hotenje? Hočemo, da je vsak član delovnega sloja, pa naj dela več ali manj ročno ali duševno, zaveden delavec, ki bo poznal svoje stališče v družbi, da bo znal ceniti in izrabiti svojo moč, ki jo ima v skupnosti in da bo poznal svoje pravice in dolžnosti. In ravno to nam da strokovna organizacija. Ona zbira in kaže pota, ter daje sredstva za izboljšanje materialnega položaja. V organizaciji dobi član pomoč, ko mu je najbolj potrebna, ko ga vrže kapitalist iz službe, ali mu hoče pritrpati pri mezdi; ona razmotriva delavski položaj in posreduje delavcu kruh. Izdajalec delavskih pravic je oni delavec, ki stoji izven kroga delavskih bojovnikov, sam ne pripomore prav nič, kvečjemu da zabavlja; pač pa ima koristi od akcije onih, ki se žrtvujejo za skupnost. Naša organizacija je krščanska, to se pravi, hoče delati na podlagi onih idej, ki jih je oznanil svetu Krist in to požrtvovalno ter smoteno. Zato vabimo v našo skupino vse, ki priznavajo krščanski svetovni nazor.

Delavci! V strokovno organizacijo! Nameščenci! Pridite! Delajmo združeni, gradimo in ne razdirajmo enotnih vrst!

Naš organizacijski list je »Pravica«!
Kdor se želi organizirati, lahko to stori vsak večer od 6 do 7 na Starem trgu št. 2, I. nadstropje. Odbor.

Maribor

□ **Prosvetni večer** priredi mariborska Prosvetna zveza v četrtek, 29. marca ob 20 v dvorani Zadrugne banke. Predaval bo g. Šedivy o Podkarpatski Rusiji. — Predavanje bodo pojasnjevale prekrasne izvirne skioptične slike.

□ **Petdesetletnica kn. šk. dijaškega semenišča v Mariboru.** Mariborsko dijaško semenišče obhaja letos svojo petdesetletnico. Poslopje je bilo pozidano v jeseni leta 1877, zavod pa je bil slovesno odprt spomladi l. 1878. Zadnje nedelje se je vršila proslava te obletnice na slovesen način. Zjutraj je imel presvetli škof dr. A. Karlin v semeniški kapeli sv. mašo in sprejem v semeniško dijaško kongregacijo. Popoldne ob 5 pa so priredili gojenci slovesno akademijo z izbranim programom. Pevske točke je našel v vodil g. prof. H. Družovič, učitelj petja in glasbe v zavodu. Izmed drugih točk bi bilo omeniti, da je govoril osmošolec Jožef Orešnik o zgodovini zavoda, višješolci pa so lepo podali iz češčine predstavljeno zgodovinsko sliko: Slovo sv. Cirila. Sploh so bile vse točke izborna podane in so napravile na vse navzoče globok vtis. — Akademijo so posetili: presvetli škof, stolni prošt. dr. Matek, prelat dr. Tomažič, prosvetni inšpektor dr. Kotnik, gimnazijski ravnatelj dr. Tominšek, stolni kapitelj, mariborska duhovščina, msgr. Janez Vreže, ki je eden izmed prvih gojencev zavoda, ter številni zastopniki staršev. — Dijaškemu semenišču želimo ob njegovi 50 letnici novega razmaha in razvoja ter obilo božjega blagoslova!

Neomejena varnost!

KRANJSKA HRANILNICA V LJUBLJANI

Knafljeva ulica št. 9, eno minuto od glavne pošte, najstarejša hranilnica v Jugoslaviji (ustanovljena l. 1820) **zdaj last Ljubljanske oblasti,** katera jamči za vse njene obveze z vsem svojim premoženjem in davčno močjo, sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju ter izposoja denar glasom štatuta na hipoteko in menice po zelo ugodni obrestni meri. Vloge v naši hranilnici so proste rentnega davka. Stanje vlog koncem decembra 1927 je znašalo okroglo Din 50,000,000.—.

Za duha in srce

„Action Française“

Kakor znano, je Pij XI. obsodil »Action française« (AF). Cerkev je odklonila gibanje, od katerega je marsikdo pričakoval velikih uspehov in usvaritve ter udržitve novih vrednot. Slišala so se o tem različna mnenja, našo slovensko javnost je o vsej akciji informiral univ. prof. dr. Fabijan v lanskem »Casu«. Ni manjkalo seveda očitkov, da je »Cerkev zopet enkrat pokazala svojo reakcionarnost, češ da ubija vedno in povsod vsak poskus, ustvariti kulturne vrednote. AF je bila mnogoobetajoč val kulturnega in političnega življenja; h gibanju so se s ponosom prištevali najodličnejši moderni francoski duhovi, — in zopet je »zamahnila cerkev s kruto roko po neboljgani mladi cvetki življenja.« Značilno je bilo, da so pripadali AF tudi zavedni katoliki, da, celo duhovniki.

Kako naj si torej raztolmačimo korak Cerkev? Ali gre res za neupravičeno obsodbo, ali pa tiče morda za vsem še drugi razlog? Izkazati se dá, da je korak Cerkev bil popolnoma upravičen. AF je bila obsojena zato, ker vsebuje v jedru misli in ideje, ki so popolnoma nekrščanske, resnični — pravi duh tega gibanja nikakor ni v skladu s tradicijami katoliške cerkve.

AF je nastala že leta 1889., in sicer je bilo to gibanje prvotno politično usmerjeno. Z ustavno obliko republike niso bili zadovoljni rojalisti, ki so na vse pretege stremeli za tem, da bi obnovili monarhijo. O kraljevini Francoski so sanjali ti krogi ter pričakovali od Francije najslavnejših činov. V to gibanje, ki je bilo predvsem politično in napram kateremu je Cerkev bila indiferentna, kajti Cerkev dopušča katerokoli ustavno obliko, le da odgovarja božjim in etičnim zakonom, so prišli polagoma duhovni ideologi, ki so vsemu pokretu dali čisto novo lice. Zanesli so v pokret brezversko, poganško filozofijo, ki stavi politiko nad vse norme; v politiki je dovoljeno vsako sredstvo. V zasledovanju političnih ciljev treba izločiti vest, ljubezen do bližnjega, vitezvo, sploh vse, kar nas more ovirati. Dobrobit naroda, — in tu je mišljena francoska nacija in francoska država, — gre nad vse. Pretirani nacionalizem je posledica tega nazora: pravtako sledi nujno iz njega zavrnitev demokratske ideje, zavrnitev zveze narodov in mednarodnega prava. »Politika nad vse!« — to je geslo, ki vodi to strujo. Glavni ideolog tega gibanja je postal Charles Maurras, poleg njega so znani še J. Bainville in Léon Daudet.

Filozofija teh mož je nekrščanska. Država je zemejski bog in končno smoter človeštva. Svojo moč uveljavlja država absolutistično, slično kot rimsko cesarstvo. Državljeni se dele v dve grupi: v »instinktivne« in »klasične kultivirane«. Prvi odgovarjajo »rimskim sužnjem«, drugi »patricijem«. Instinktivni so za to, da služijo klasično kultiviranim. Že po naravi, pravi Maurras, ločimo močnejše od slabših, močnejši se uveljavijo nad šibkejšimi. Kdor bi hotel »vse sloje dvigniti, bi preobrnil prirodni red.« Država tega ne sme trpeti, paziti mora, da se »instinktivni« ne povzpnejo do mesta kultiviranih. Država pri tem lahko porablja tudi nasilna sredstva, če treba železo, bič, prisilno delavnico, tudi meč. To so zunanja sredstva. A država ima na razpolago tudi še notranja prisilna sredstva: da duše in vest zaslužni z religijo (!), ki mora biti popolnoma v službi države.

Po tem nauku žive nižji za višje sloje, višji sloji za elito, ki vse odloča, a ta elita živi za narod in narodi žive zopet za elito med njimi — in to je baš francoska nacija. Po Maurrasu ni naroda, ki bi Francijo po katerikoli svoji popolnosti prekašal. Vse nacije naj bi služile Franciji, in če tega ne store prostovoljno, jih treba v to prisiliti: »Kajti prirodna morala oznanja le eno čednost, namreč moč, silo!«

Maurras hoče, naj bi religija držala v oblasti nižje sloje. Za ta smoter se mu zdi najpriljubnejša katoliška cerkev. A pri tem ne misli katoliške cerkve, kakor obstoja danes cerkev. Maurras misli cerkev brez Kristusa. Maurras rabí »oltarje in svečenike, da mase potolažijo, pomirijo in vzpodbujajo«. Dobesedno pravi takole: »Religija pa, ki pride za nas vpoštev, je katoliška cerkev, kajti le-ta je religija naše slavne tradicije, njene zasluge za zgraditev Francije so nemisljive, v njenem naročju sem preživel svo-

jo mladost... Ona sama pride vpoštev, ker je religija reda, rešiteljica in nositeljica rimske civilizacije in poganškega naturalizma, največja in najmočnejša organizacija na svetu, brez katere ni mogoč napredek.« Religija naj bi postala dekla države. Maurras nima čuta in zmisla za samovrednost religije, njene transcendentne vrednote, njeno posredovanje odrešenja so mu tuji pojavi. Kako misli o Kristusu, najbolje izpričuje njegove izjave, ko govori o »hebrejskem Kristu«, »Kristusu evangelijev štirih obskurnih Judov«. Naravnost blasfemično hoče potegniti Kristusa v svoje nacionalistično poganstvo: »Rim, Rim, božanski Rim Marija in Julija, je premagal Galilejca, sleparja in anarhista iz Nazareta. S spoštovanjem se klanjam pred tem katoličnim brez Kristusa, jaz, neverni katolik!« V tej cerkvi bo živel »selita« francoskega naroda. V njej bo vladala »zdrava človeška pamet klasičkov in njihova heleno-latinska tradicija.«

Nič čuda torej, če je Rim obsodil AF, njene knjige in njene voditelje, ter pripadnike te struje.

Ostane še vprašanje, kako je bilo možno, da so AF pripadali zavedni katoliki, med njimi celo nekateri visoki cerkveni dostojanstveniki. Stvar je razumljiva, če pomislimo, da je AF bila prvotno politična struja, ki je stremela za obnovo francoskega kraljestva. Tisti katoliki, ki so bili mnenja, da zavisi bodočnost Francije od tega, so pristali na AF, ker je imela v programu obnovo kraljestva. V AF so videli rojalistično stranko, ne pa toliko filozofske in kulturne ideologije, ki je bila po svojem pravem duhu poganška. V političnih in gospodarskih ozirih so imeli katoliki vedno svobodne roke, da so se lahko družili v tem pogledu celo z nekatoliki. Nikakor pa Cerkev ne more dopustiti, da bi katoliki pristali na ideologijo, filozofijo in kulturni program, ki je v svojem bistvu poganški in protikrščanski, da, celo proti zdravi pameti in naravni etiki. V tem pogledu je Cerkev napravila odločne korake in ji moramo z mirno vestjo pritiiti.

Knjige in revije

Nova Maeterlinckova knjiga. V založbi Eugène Fasanelle v Parizu je pravkar izšla nova Maeterlinckova knjiga »La vie de l'espace«, ki obsega naslednja poglavja: Četrta dimenzija, kultura sanj, izolacija človeka, igre o prostoru in času, Bog.

Bolgarski časopis o naši glasbi. Prof. glasbe Boris Gajdarov v Lomu na Bolgarskem izdaja od l. 1924. dalje serijo glasbenih zvezkov pod naslovom »Junoški Drugarje«, katerih namen je, posredovati bolgarskim šolskim in privatnim zborom najboljša dela evropske zbirne glasbe. Naslednja 9. štev. bo posvečena jugoslovanski zbirni glasbi. Urejena bo v sporazumu s Fr. Srdkom, urednikom »Jugoslavenskog muzičara« v Zagrebu. Obsegala bo med drugimi dela Širole, Gotovca, Adamiča, Manojloviča, Lhotke, Lajovića i. dr.

Zbrani spisi Maksima Gorkgea. Moskovska državna založba bo izdala Zbrane spise Maksima Gorkgea, ki so preračunani na 20 zvezkov. Poleg te izhaja tudi nemška izdaja njegovih zbranih spisov v Berlinu (Malik-Verlag). Sedaj izide 13. zv. te izdaje, ki obsega pisateljeve spomine na Tolsteja, Čehova, Bloka, Lenina i. dr., in dodatni zvezek z biografijo Gorkgea od Ilje Gruzdeva.

Veliki staroslovenski besednjak. Staroslovenski besednjak, na katerem je delal pokojni prof. Vondrak, urejuje sedaj prof. Miloš Weingast. Za to delo bo treba še kakih 10 let. Iz besednjaka bodo izločene vse one besede, ki so na českoslovaškem nastale po 11. stol. Teksti primerov bodo prevedeni na latinski in grški jezik, tolmač besed pa bo v češkem in nemškem jeziku. Besednjak bo imel ok 1200 strani dvo-stolpnega tiska.

»Hrvatska Narodna Pjesma«. Izšel je 18. zvezek »Hrvatske Narodne Pjesme«, ki obsega 7 harmonizacij narodnih pesmi od Rudolfa Matza za ženske zборе. To je prvi zvezek pesmi, uglasbenih za troglasi ženski zbor. »Hrvatska Narodna Pjesma« izhaja mesečno. Naročnina znaša 150 Din, poedini zv. pa stane 20 Din. Urednik je Rudolf Matz, ravnatelj prof. Izidor Škorjač, Zagreb, Zrinjski trg 12.

Vsem našim ljudem

priporočamo ze Velikonoč. praznike nakup

„DOKO“ čevleu

ki so priznane najboljši in najtrpežnejši izdelek. — Poseben velikonočen popust.

Trgovina »DOKO« Ivan Čarman

Prešernova ulica št. 9, dvorišče.

Ker sem otvoril na Bledu v vže vpeljanem lokalu, vila Radoslava

trgovino z meš. blagom

se cenjenemu občinstvu najtopleje priporoča za obilen obisk

Tomo Svetina.

Klanjajoč se sklepom božje Previdnosti, nam nepojmljivim, javljamo prežalostno vest, da je nočjo umrla v celjski bolnišnici gospa

Mina Drolc roj. Lukman

Prevideno s sv. zakramenti jo je Bog poklical k sebi dva meseca za njenim možem.

Ura pogreba se bo naznanila jutri. Sv. Jurij ob Taboru - Ljubljana, dne 26. marca 1928.

Minka in Vera, hčerki.

Franc in Roza Lukman, starši. - Prof. dr. F. Lukman in Zofija Golavšek roj. Lukman, brat in sestra. - Mihael Drolc, tast. - Jože Golavšek, svak.

Globoko potrti sporočamo vsem prijateljem in znancem, da nam je umrla danes naša predobra mati, gospa

Antonija Sodnik roj. Zelen

v 73. letu starosti.

Pogreb se vrši dne 27. marca t. l. ob 4. uri pop. z Mestnega trga štev. 24.

Ljubljana, dne 25. marca 1928.

Marija, hči, Alojz, Anton, Josip, Rudolf, sinovi.

V globoki žalosti in potrtega srca naznanjamo sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša preluba in predobra soproga, mamica, hči, sestra, gospa

Zmagica Oberman roj. Zagorjan

danes ob 20. uri previdena s sv. zakramenti prerano v 37. letu svojega življenja po dolgi in težki bolezni vdan o izdihnila svojo preblago dušo.

Pogreb nepozabljive pokojnice se bo vršil v četrtek 22. t. m. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na pokopališče v Tešnju.

Tešanj, dne 20. marca 1928.

Dr. Niko Oberman, odvetnik v Tešnju, soprog. Marica, Mojmir, otroka. Franjo Zagorja, poštar v p. v Cerknici, oče. Antonija Zagorjan, mati. Mira Majcen v Celju, Stana Zagorjan, poš. čin. v Ljubljani, sestra. Dušan Zagorjan, žel. čin. na Rakeku, brat.

Sir H. Rider Haggard:

Kleopatra, egiptovska kraljica

Poleg tega pa sem spletal druge mreže. Slovel sem po vsem Egiptu; moj sloves se je bil tekem dolgih let, ko sem bival v mestu Tape, razširil po vsej deželi. Zavoljo tega je prišlo k meni mnogo odličnih in uglednih ljudi, deloma zavoljo svojega zdravja deloma pa zavoljo tega, ker je bilo znano, da sem imel veliko besedo pri Antoniju in Kleopatri. Na vse te ljudi sem vplival z dvournimi besedami in izpodkopaval njihovo udanost in zvestobo, dosegel sem, da jih je mnogo odpadlo, a vendar nobeden izmed njih ni hotel raztrositi okoli, kaj sem bil rekel. Kleopatra me je tudi poslala v Memfis, da naj bi pregovoril duhovne in glavarje, da naj zbirajo v Gorenji deželi vojske za obrambo Aleksandrije. Podal sem se na pot in se razgovarjal z duhovni tako dvournno in tako razumno, da so bili prepričani, da sem eden onih, ki so vpeljeni v globlje tajnosti. Nikdo pa seveda ni vedel, kako sem jaz, zdravnik Olimp, prišel do tega, da sem bil vpeljan vanje. Pozneje so me skrivši prišli obiskat in tedaj sem jim podal sveto znamenje bratovstva in jih pozval, da naj me ne vprašujejo, kdo da sem, ampak da naj me pošljejo Kleopatri pomoči. Boljše je, sem jim rekel, da naj sklenejo mir s Cezarjem, ker se bo samo s Cezarjevo močjo čaščenje bogov moglo zdržati v Khemu. Vprašali so še svetega bika Apisa za svet in javno obljubili, da bodo Kleopatri pomagali, skrivaj pa so poslali poslanca do Cezarja.

Tako se je toraj zgodilo, da je dal Egipt le malo pomoči svoj obsovaženi macedonski kraljici. Iz Memfisa sem se nato vrnil zopet v Aleksandrijo, kjer sem podal ugodno poročilo, potem pa nadaljeval svoje skrivno delo. Aleksandrijčanov v resnici ni bilo lahko

zdramiti pokonci; oni so, kakor pravijo na trgu: Osel pogleda svoj tovor, a je slep za gospodarja. Kleopatra jih je tako dolgo tlačila in zatirala, da so jim naposled bili Rimljani kakor dobrodošel prijatelj.

Tako je mineval čas in vsako noč je Kleopatra imela manj prijateljev kot prejšnjo noč; v slabih časih prijatelji beže kakor lastovke pred mrazom. Vseeno ni hotela pustiti Antonija, ki ga je ljubila, dasi ji je Cezar, kakor mi je bilo znano, po svojem osvobodencu Tireju obljubil, da pusti njej in njenim otrokom njene pokrajine, samo ako umori Antonija ali ga mu zezanega izroči. V to pa njeno žensko srce ni hotelo privoliti — imela je res še srce — povrh tega pa smo ji tudi mi odsvetovali; morali smo ga obdržati pri njej, da ne bi Kleopatra, če bi Antonio pobegnili ali bil umorjen, prenesla ves vihar in na koncu vseeno ostala kraljica Egipta. To mi je bilo zelo žal, kajti Antonij je bil vžle svoji slabosti še vedno velik in vrl človek; povrh tega sem po svojem srečo dobro vedel, kakšno je bilo njegovo gorje. Ali si nisva bila docela enaka po bednosti in propadlosti? Ali ni naju ista ženska oropala in nama vzela deželo, prijatelje, čast? Ampak v politiki ni mesta za sočutje in usmiljenje in meni tudi ni bilo mogoče, da bi krenil s pota, po katerem mi je bilo usojeno, da moram hoditi. Cezar se je blizal; Peluzij je padel; konec je bil blizu. Karmion je prinesla vest o teh dogodkih kraljici in Antoniju, ko sta spala v vročini dneva, in jaz sem prišel z njo.

»Zbudite se!« je zavpila. »Zbudite se! Sedaj ni čas, da bi spali! Seleuk je predal Peluzij Cezarju, ki koraka naravnost proti Aleksandriji!«

Antonij je zaklel, skočil pokonci in zgrabil Kleopatro za roko.

»Ti si me izdala — pri bogovih prisegam! Sedaj prejmeš plačilo za to!« In pograbil je svoj meč ter ga izdrl iz nožnice.

»Ustavi svojo roko, Antonij!« je zavpila. »To je

laž — jaz ne vem ničesar o tem!« In skočila je k njemu, se mu obesila okoli vratu in se zjokala. »Ničesar ne vem o tem, gospod. Vzemí Seleukovo ženo in njegove majhne otroke, ki so v mojem varstvu, pa se maščuj! O, Antonij, Antonij! Zakaj dvomiš nad menoj?«

Nato je Antonij vrgel meč na mramornata tla. se vrgel na ležišče, skril svoj obraz in ječal in stokal od bridkosti.

Karmion pa se je nasmehnila; ona sama je namreč bila skrivaj poslala prijatelja do Selenka in mu svetovala, da naj se takoj poda, češ, da se v Aleksandriji itak ne bo vršil noben boj. Kleopatra je še taisto noč vzela vso svojo ogromno zalogo biserov in smaragrov — one, ki so ji bili preostali iz zaklada faraona Menkaure — vse svoje bogastvo zlata, ebenovine, slonove kosti in cinobra, ki je vse tvorilo neprecenljivi zaklad, in ga nesla v mavzolej iz granita, katerega je bila po egiptovski šegi zgradila na hribu, ki leži blizu templja svete Izide. Vse to bogastvo je nagromadila na podlago iz lanu, da bi jo lahko zažgala in da bi tako vse poginilo v plamenu in uteklo lakomnosti in pohlepnosti Oktavijana, ki je tolikanj ljubil denar. Odslej je tudi spala v tej grobnici, ločena od Antonija, podnevi pa ga je obiskala v kraljevi palači.

Nekoliko pozneje pa, ko je bil Cezar z vso svojo veliko vojsko že prekorčil Kanopsko ustje Nila in se močno približal Aleksandriji, sem prišel v palačo, kamor me je bila Kleopatra pozvala. Našel sem jo v alabastrski dvorani oblečeno v kraljevska oblačila in z divje žarečimi očmi; pri njej ste bili Iras in Karmion, pred njo pa telesna straža, tu pa tam so na mramornatih tleh ležala trupla mrtvih, med njimi je bil človek, ki je še uniral.

»Pozdravljen, Olimp!« je zaklicala. »Tu imamo prizor, ki razveseli srce zdravnika — ljudje, ki so mrtvi, in ljudje, ki so bolni na smrt!«

LJUDSKA KNJIZNICA in založništvo jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 26 zvezkov: A. Shestman, Kodlag, Povest iz kraljeve doline, 24 Din, vez 32 Din. — 24 zvezek: A. Marby, Hanka, Ljudsko-slovenska povest, 22 Din, vez 30 Din. — 25 zvezek: Haggard, Hči cesarja Montemara, 32 Din, vez 42 Din. — Storiček in njegovo huzarsko življenje, 14 Din, vez 22 Din. — 27 zvezek: Pregelj, Otročji sinovi, 24 Din, vez 32 Din.

Gospodarstvo

Hmeljarsko društvo v letu 1927

V nedeljo dne 25. t. m. se je vršila v Zalcu 49. glavna skupščina hmeljarskega društva za Slovenijo. Prisostvovalo ji je tudi v imenu ljublj. obl. odbora in vel. župana km. svetnik g. Trampus. Članov je bilo navzočih okrog 300 iz vseh hmeljarskih okolišev.

Letno poročilo.

Iz poročila posnemamo, da je imelo lani društvo 1339 članov napram 684 v letu 1926, 538 v letu 1925, 416 v letu 1924, 307 v letu 1923. itd. To je rekordno število članov. Največ članov so imele tele podružnice: Braslovce 97, Velenje 74, Petrovče 72, Zalec 70, Gomilsko 68, Polzela 66, St. Ilj pri Velenju 61, Smartno ob Paki 58, Gotovlje 52 itd.

Omamljeni po visokih cenah so začeli po vseh državah saditi hmelj. Toda prišla je katastrofa. Cene so ogromno padle.

Društvo se je po svojih zastopnikih udeležilo raznih anket v Belgradu, Zalcu, Zlatcu, v Ljubljani in drugod ter poslalo ministrstvu razne hmelja se tiče vlogo. Za pouk v hmeljarstvu je društvo skrbelo ustnim in pismenim putem s shodi, s članki, lepaki in pismi. Poučnih shodov je priredilo 9. Za boljše obiranje in sortiranje hmelja je društvo skrbelo, žal brez uspeha. Vse delo je zaman. Hmeljska razstava se radi premajhnega števila prijavljenih razstavljalcev ni mogla vršiti. Osnutek trgovskih uzanc za hmelj se bo sestavil sporazumno z okrajnim gremijem trgovcev v Celju.

Vreme je bilo lani razvoju rastline ugodno. Izmed škodljivcev je treba na prvem mestu imenovati peronosporo, ki se je lani manj kakor v drugih letih, ki so bila mokrotna, prikazala. Izmed živalskih škodljivcev sta se pojavila tuhtam pajek in stenica. Obrambna sredstva proti stenici so imela najrazličnejši uspeh. Pojavila se je lani pogosto tudi črna gosienica dnevnega pavlinčka, nadalje prosena večša. Zanimiv je pojav raka na koreniki.

Obče obiranje hmelja se je začelo 16. avgusta in se izvršilo v teku 2—3 tednov. Kakovost pridelka je bila lani dobra do prav dobra. Cene so znašale v začetku 65 Din in so padle sedaj na 10—5 Din. Katastrofalni padec cen je povzročila deloma nadprodukcija, deloma nezadovoljnost s tržno ceno (?), potem breznežno ponujanje hmelja. Mnogi niso vsega pridelka Slovenije se cenili na ca. 25.000 stotov (po 100 kg); od tega je danes še neprodanega okoli 3000 stotov. Društvo je redno objavljalo poročila o stanju nasadov tako pri nas kakor v inozemstvu. Blagovni promet za člane je znašal — seveda brez dobička za društvo — 15 vagonov premoga, 4 gnoja in 1 malca. Društvo je posredovalo 47 članom zavarovanje 750 stotov hmelja proti požaru. (Dalje sledi.)

Kako se uničujejo gozdovi v Slovenski Krajin

Nekako pred enim mesecem smo na tem mestu izrazili upravičen strah, da Slovenska krajina v nekaj letih izgubi vse gozdove, ako se bo vršilo izsekavanje še nadalje v tako veliki meri, kakor se je to godilo v preteklih letih in se vrši še sedaj. Kako brezobzirno se je postopalo z gozdovi, takrat v številkah ni bilo mogoče pojasniti. Natančne statistike tudi sedaj nimamo na razpolago, toda tudi potrebna ni, ker že te številke, ki jih je mogoče uvesti, povedo več kot dovolj.

Prvi je bil na vrsti »Murski gozd« med Nedelico in Radmožanci v obsegu 450 oralov, kjer se je dvigalo pred leti stoletno hrastje, danes ni niti enega drevesa. Gozd je iztrebljen do golega in enako se postopa tudi z nadaljnjimi 150 orali. V okoliščini Dobrovnika je bilo popolnoma uničenih 70 oralov gozda. Sedaj je na vrsti »Kobiljanski gozd«, ki obsega 3000 oralov. Krog 1000 oralov gozda je dobila v zakup hrvatska lesna družba Našička. Izsekavanje in izvažanje lesa se je začelo nekoliko pred pol letom in se vrši s tako mrzlično naglico, da teh 1000 oralov ne bo iztrebljenih v sedmih letih, marveč mnogo prej — ako namreč oblast energično ne poseže vmes. Tako je stanje v dolnje-lendavskem okraju. V nekaj letih je bilo uničenih nad 700 oralov gozda in se je izvozilo na tisoče vagonov lesa in sicer v času, ko domači narod ne dobi niti stavbenega lesa, niti kuriva, kolikor bi ga potreboval.

V gornjem delu Slovenske krajine se je začelo izsekavanje mnogo pozneje, zato do sedaj še ni tako velikega opustošenja, kakor v dolnje-lendavskem okraju. Zadnji čas pa vse kaže na to, da tudi te kraje zadene ista usoda, kakor je zadela gozdove dolnjega dela. Nad M. Soboto se je prodalo več sto oralov gozda, ravno tako ga je tudi posekanež že nad 100 oralov. Kako veliki kompleksi pa se izsekajo v Mačkovcih, Tešanovcih, Vučji gomili, Matvarjevcih itd., kjer se ravno sedaj izsekava in izvažna na veliko, sedaj še ni mogoče izraziti v številkah. Dejstvo pač je, da se seka do golega in da v kratkem času ne bo niti enega drevesa na ozemlju, kjer so se pred kratkim razprostirali nepregledni gozdovi.

Razumljivo je, da je to brezobzirno, naravnost barbarско postopanje z gozdovi vzbudilo v ljudstvu odpor, zlasti radi tega, ker samo ni dobilo lesa. Na merodajne oblasti je šlo nešteto prošelj in protestov — večidel brez uspeha. Z zadevo se je začelo pečati veliko županstvo v Mariboru, o čemur priča revizija, ki jo je vršil oblastni gozdarski referent v Dobrovniku in ministrstvo za šume in rude. Skrajni čas je, da se povzamejo potrebni koraki. Kar je zagrešeno, se ne da popraviti, preprečiti pa je treba nadaljnjo katastrofo. V tem oziru stoji oblast pred dvojno nalogo: prepovedati nadaljnje izsekavanje in izvoz ter skrbeti, da se opustošena ozemlja zopet zasadijo z drevjem. Da se to dvojje zgodi, zahtevajo državni in ljudski interesi. Fr. K.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Trgovska in obrtna banka, Novi Sad, ki spada v koncern ljubljanskega Kreditnega zavoda, zaključuje poslovno leto 1927 s čistim dobičkom 2.858.000 Din (za 1926 2.620.000, 1925 2.228.000 Din). Kapital znaša sedaj 12 milj. Din. Poslovanje banke se je lani povečalo in razširilo.

Narodna mlinarska in gospodarska industrija, Zagreb, izkazuje za 1927 90 milj. Din kapitala 7180 dinarjev dobička (izguba za 1926 881.949 Din).

Tržna poročila

Ljubljana, 26. marca.

Zivina. Cene mesnatim praščem so prejšnji teden nekoliko padle. Cene so sedaj za špeharje 13—14 Din, srednji 10,50—12,60, lahke 8,50—10, mesnate 9—10 Din za kg žive teže. Cene na Dunaju so bile pret. teden neizpremenjene: prama debeli praščici 2,10—2,20, srednji 2—2,20, mesnati 1,60—1,95 šilinga za kg žive teže. Pret. teden so bile v Pragi za naše praščice cene: 11,75—13 Kč za kg žive teže, v Brnu notirajo naši praščici od 12,50 Kč dalje.

V goveji živini je precej več ponudbe in slabe kvalitete se dajejo po vsaki ceni. Na Dunaju notirajo voli I. 1.40—1.80, ostali po kako-vesti od 1,35 šilinga dalje, biki 1,50—1,40, krave 1—1,30 šilinga za kg žive teže. Italijansko tržišče kljub veliki ponudbi vzame vse količine. V Milanu so notirali: voli I. 4,60—5, II. 4—4,50, III. 3,10—3,80 lir, krave I. 4—4,90, II. 3,20—3,90, III. 2,30—3,10 lir za kg žive teže.

Štajerski vinski trg. Vse zaloge lanskega izbornega vinskega letnika so skoraj izčrpane. Lansko jesen je pokupila vinska trgovina vinski pridelalec povečini že kot most. Sedaj koncem marca ima še nekaj lanske vinske zaloge veletrgovina, večje za druge in nekaj največjih vinogradnikov. Celo v Banatu in po Dalmaciji je v zadnjem času oživila vinska trgovina in je na trg znatno vplivala izčrpanost štajerskih vinskih zalog. Štajerski vinogradniki so izvozili lanski pridelalec največ v Avstrijo ter Čehoslovaško. V Avstriji bi se razvijala trgovina z našimi vini veliko boljše ter živahnije, ako bi imeli mi kje v Gradcu večje založniške kleti, kamor bi lahko zahajali avstrijski krčmarji tudi po manjše količine. Treba tudi povdariti dejstvo, da se avstrijskim gostilničarjem ne izplača, da bi hodili v naše kraje po par hektov radi prevelikih stroškov in io predvsem prevoznine. Cene lanskemu vinskemu pridelku v mariborski oblasti so sledeče: srednja vrsta 8—9 Din, boljše blago 9—10 Din, sortirano po 12—14 Din.

Borza

Dne 26. marca 1928.

DENAR.

Devizni kurzi danes ne beležijo znatnih izprememb. Berlin in Trst sta popustila. Promet je bil znaten. Privatno blago je bilo edino v devizi Trst in deloma v devizi Newyork, vse ostalo pa je dala Narodna banka.

Devizni tečaj na ljubljanski borzi

26. marca 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 23. III.
Amsterdam	—	2290,50	—	—
Berlin	1357,50	1360,50	1359,—	1359,75
Budimpešta	—	993,31	—	—
Curih	1093,50	1096,50	1095,—	1095,—
Dunaj	798,50	801,50	800,—	800,—
London	277,14	277,94	277,54	277,52
Newyork	56,735	56,755	56,855	—
Pariz	—	223,82	—	—
Praga	168,10	168,90	168,50	168,50
Trst	299,25	301,25	300,25	—

Zagreb. Berlin 1358—13,61, Curih 1093,50—1096,50, Dunaj 798,50—801,50, London 277,14—277,94, Newyork 56,735—56,955, Pariz 222,82—224,82, Praga 168—168,80, Trst 299,18—301,18.

Belgrad. Amsterdam 2289—2295, Berlin 135,8—136,1, Budimpešta 991,80—994,80, Curih 1093,50—1096,50, Dunaj 798,50—801,50, London 277,14—277,94, Newyork 56,73—56,93, Pariz 222,82—224,82, Praga 168,10—168,90, Trst 299—301.

Curih. Belgrad 9,135, Berlin 124,12, Budimpešta 90,70, Bukarešt 3,2175, Dunaj 73,05, London 25,34125, Newyork 51,905, Pariz 20,435, Praga 15,385, Trst 27,425, Sofija 3,75, Varšava 58,30, Madrid 87,50.

Trst. Belgrad 33,30—33,32, Curih 363,50—365,50, Dunaj 263,50—269,50, London 93,42—93,46, Newyork 18,90—18,91, Pariz 74,45—74,55.

Dunaj. Devize: Belgrad 12,50625, Kodanj 190,45 London 34,66875, Milan 37,555, Newyork 710,70, Pariz 25,98, Varšava 79,72. Valute: dolarji 710, angleški funt 34,69, francoski frank 27,94, lira 37,62, dinar 12,45, češkoslovaška krona 21,045.

Praga. Devize: Lira 178,25, Belgrad 59,375, Pariz 132,75, London 164, 75, Newyork 33,745.

Dinar: Newyork 176, Berlin 7,36, London 277,50.

VREDNOSTNI PAPIRJI.

Med državnimi papirji je 7% invest. posojilo čvrstejše, popustila pa je vojna škoda. Med bančni papirji je blago v Kred. zavodu 200 (den. 155), Ljublj. kred. je čvrstejša: 135—140.

Ljubljana. 7% invest. posoj. 87 den., agrari 57,50 den., Celjska 164 den., Ljublj. kreditna 135 den., Praštediona 802,50 den., Kred. zavod 155—200, Večve 135 den., Kranj. ind. 310 den., Ruše 265—280, Stavbna 56 den., Sešir 125 den.

Zagreb. 7% invest. posoj. 87, agrari 58—58,75, vojna odškodnina 434—435, april 439, dec. 465—470, Hipo 59, Jugo 96,25, Praštediona 800, Ljublj. kreditna 135—140, Sešerana 520—540, Drava 555—570, Slavonija 13, Trbovlje 495—510, Večve 140—145.

Belgrad. Narodna banka 5300 (5), vojna odškodnina 435, 433,50, 444 (3600), ult. april 440—433 (2600), ult. maj 443,50 (5650), Izvozna banka 1120, Belgr. zadruga 5000, 7% invest. posoj. 87,50, 87,75 (100), agrari 56,50.

Dunaj. Podon.-savska-jadr. 80,45, Zivno 111,85, Jugo 11,90, Hipo 7,20, Alpine 41,40, Greinitz 2,50, Leykam 10,25, Trbovlje 62,40, Gutmann 28, Mundus 180, Slavex 14, Slavonija 1,51.

BLAGO.

Ljubljana. Les: Deske smrekove paral. ostro-robe, od 20 cm šir. dalje 20, 22, 26 mm, 5 in 6 in dolge, I. II. fko vag. meja 1 vag. po 630, deske smreka 40 mm, 4 m, I. II. fko vag. meja 1 vag. po 610; zaklj. 2 vag. Tendence čvrsta.

Dež. pridelki (vse samo ponudbe; slov. post., plač. 30 dni, dobava prompt): pšenica 78-79 kg, 2% baška 390—292,50, slav. 385—387,50, koruza 2% prim. suha kval. gar. za marec 295—297,50, april 300—302,50, maj 305—307,50, činkvantin 305—307,50, ajda dom. zdrava rešetana suha 295, oves baški zdrav rešetan 300, moka 0 g vag. bl., fko Ljubljana plač. po prejemu 530—535; zaklj. 3 vag. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bač. 340—345, gar. ban. 345—350, potiska 337—342,50, srem. 342,50—347,50, ječmen bač. in ban. 296—305, oves bač., ban., slav. 250—257,50, koruza bač. stara 257,50—262,50, april 260—265, april-maj 262,50—268, bela 257,50—262,50, ban. 255, srem. 252,50—257,50, april 260—265, maj 262,50—268, moka 0 g in gg 470—480, št. 2 430—460, št. 5 430—440, št. 6 372,50—382,50, št. 7 307,50—317,50, št. 8 227,50—232,50, otrobi bač., ban., slav. 207—212,50, Promet 5 vag. pšenice, 52 vag. koruze, 3 vag. moke.

Budimpešta (terminska borza), 26. marca. Tendence medla. Pšenica marec 32,60, maj 32,96, 32,78, zaklj. 32,78—32,80, okt. 30,08, 30,02, zaklj. 30,04—30,06, rz. marec 31,80,31,70, zaklj. 31,68—31,74, maj 31,24, 31,12, zaklj. 31,12—31,14, okt. 25,90,25,70, zaklj. 25,70—25,72, 25,72, koruza maj 27,60, 27,46, zaklj. 27,50—27,52, julij 28,12, 27,93, zaklj. 28,02—28,03.

Sveta življenje in vrvenje

Termiti

Veliki belgijski romanopisec Maurice Maeterlinck je pred nekaj meseci izdal svoje novo delo »Življenje termitov«, ki je istočasno sijajen roman in prirodoslovna monografija. V tej knjigi riše umetnik dejanje in nehanje pravčatega pritlikavskega naroda — termitov.

Termite imenujejo tudi »bele mravlje«, kar je čudno, ker termiti niso ne beli niti ne spadajo med mravlje, marveč so bliže ščurkom. Dolgi so po 3 do 10 mm. V tropičnem pasu vseh delov sveta stoje njihovi gradovi. Kakor kamen trde grbe, v Avstraliji do 6 m visoke, pokrivajo nepregledne pokrajine in treba je imeti že krepak kramp, če hočemo prodrati v notranjost teh zgradb. Najznamenitejši stavbeniki so kompasni termiti, ki so si pridobili svoja ime vsled tega, ker so njihove

Najvišji spomenik: V Kölnskem domu so vzdali v stolp Hindenburgov relief.

stavbe brezizjemno namerjene v severno-junžnem pravcu; širši del je obrnjen proti jugu, ožji proti severu. Odkodi ta natančna orientacija, doslej še ni pojasnjeno.

Trajna vročina v notranjosti zgradb je tako visoka, da je nekoč T. J. Savage, ko je nenadoma odprl termitski stolp in hotel neposredno pogledati v notranjost, pred vročim zrakom, ki mu je bušil v obraz, odskočil, a njegova očala so bila v trenutku popolnoma pohna.

Odkodi ta lastna toplota v zgradbah, ki je za njihove prebivalce, vsekakor neobhodno potrebna, saj pri 16 stopinjah že poginejo? Tudi to še ni docela pojasnjeno. Je pa še nekaj bolj skrivnostnega, še bolj nerazjasnjivega. Ko žareče tropsko sonce žge in pali zemljo, ko brezkončna poletja izsuše vse vodne vire, je v krajih, kjer večkrat po cela leta ni nobenega dežja — v termitskih zgradbah ena ter ista enakomerna vlažnost. To dejstvo je tako presenetljivo, da so znameniti raziskovalci kakor Livingstone sprožili vprašanje, če nimajo morda termiti sposobnosti, da na neki dozdaj neznan način združujejo kisik, ki je v zraku, z vodikom v svoji hrani.

Termiti se dele v tri razrede ali kaste: delavke, vojske in kraljevo dvojico. Edino delavke (z enakim upravičenjem bi lahko rekli tudi »delavci«, kajti pripadniki tega razreda

Star plavac, Novotny iz Bratislave, ki je vključ 60 letom svetovni rekord v plavanju.

so istočasno moškega in ženskega spola, vendar je spol docela nerazvit) morejo prebaviti hrano. Kot glavna hrana služi celuloza, ki je poleg anorganskih snovi najbolj razširjena stvar na zemlji, saj tvori trdo ogrodje vseh rastlin. Toda čudno — tudi delavke ne morejo te odporne snovi iz lastne moči prebaviti. V njihovem drobovju opravljajo ta posel milijoni protozoonov, enoceličnih bitij. Štiri vrste teh praživali, ki domujejo tukaj, poznamo. Protozooni imajo sposobnost, da celulozo razkrojijo. Sprejmejo jo v svoje celično telo, nakar stene drobovja prebavijo protozoone. Ako osvobodimo termite ted gostov, kar dosežemo na ta način, da zvišamo temperaturo na

Posebne lisenove znamke, izdane ob stoletnici pesnika.

36 stopinj, potem termit v 10—20 dneh pogine. Toda tudi te praživali morejo živeti samo v termitskem telesu; ne najdemo jih nikjer drugod.

Kadar se odpravijo termiti iskat hrano, ni noben košček lesa varen pred njimi. Najbolj grozljivo pa je, da ostanejo pri tem popolnoma nevidni. Slepi kakor so, umejo, da napravijo nevidne sebe in svoje delo. Kilometrske rove kopljejo pod zemljo. Ako zadenejo tu na skalo, ki jih prisili, da se obrnejo na površje, potem svojo pot pokrijejo s streho, ki jih varuje pred svetlobo. Ravno tako si zgrade pokrit hodnik, ako so prisiljeni, da v dolgih trumah preležejo kak zid. Zdi se, da imajo posebne arhitekta za zgradbo takih predorov. Večinoma ti hodniki niso mnogo širši, nego je prerez termita, včasih so pa »dvo-tirni«. Po eni strani lezejo termiti navzgor, po drugi navzdol. Ako hodniki niso tako široki in promet ne tako živahen, najdemo v rovih širša mesta — »izogibalšča«, kakor jih vidimo na planinskih cestah.

Drevesa navrtajo od spodaj in popolnoma izvolijo, tako da večkrat ne ostane drugega nego kakor papir tenka zunanja lupina. Na St. Heleni sta nekoč kramljala dva policijska uradnika pod ogromno melijo — mrzličnim drevesom; pri tem se je eden izmed njih naslonil na deblo, ki so ga bili termiti v notranjosti popolnoma izdolbli. Drevo se je podrla in pokopalo oba uradnika pod seboj.

Ze mnogokateri farmer je doživel neprijetna presenečenja, ko se je po par dneh odsotnosti vrnil v svojo hišo kladaro. Na zunaj se sicer ni nič spremenilo, toda ko hoče utrujen sesti na stol, se ta zruši pod njim in če se hoče ujeti za mizo, se tudi ta izkaže kot čisto trhlja in če se končno ves presenečen nasloni ob stebre, na katerih sloni hiša, se vse skupaj zruši v prah in ga pokoplje pod seboj. Železniške nesreče v tropskih pokrajinah niso nič redkega. Kakor bi ga potegnile nevidne sile — skoči vlak na čisto ravni progi iz tira. Kasneje se pokaže, da so termiti izvolili prago. Nič ni varnega pred njimi. »Gnjat, slatina, pecivo, fige, orehi, mlo — vse izgine. Celo v konzervne škatle prodero in niti steklo ne ščiti pred njimi.

Med naravne sovražnike termitov spadajo mravlje, proti katerim vodijo najgorčenejše vojne. Toda male, brezobrambne delavke proti oboroženim nasprotnikom ne bi veliko opravile. Namesto njih gredo v vojno vojski. Ta razred je veliko večji od delavk in opremljen je z ogromnimi klesčami. Drugi imajo na glavi nekako konico, iz katere brizgajo na nasprotnike neko tekočino, ki le-te v kratkem ohromi. Velike klesče pa ovirajo vojske, da bi sami jedli; razen tega ne morejo prebavljati, ker nimajo v droboju nikakih praživali. Zato jih delavke krmijo: bašejo jim v usta že prebavljeno kašo. Zato se pa vojski brez pomisleka žrtvujejo za blagor celote. V tem, ko se zunaj bojujejo s sovražniki, se za njimi vrata v grad zazidajo.

Zdi se, da je število vojakov točno določeno. Kar se jih rodi preko tega števila, jih neusmiljeno usmrti. Ne godi se pa to na ta način, kakor delajo čebele s troli; saj bi sto delavk niti enega teh nestvorov, ki so ranljivi le odzadaj, ne zmoglo. Ne dajo jim namreč enostavno nič jesti in ker se sami ne morejo hraniti, kmalu poginejo za lakoto.

Za razmnoževanje državljanov skrbi edino kraljeva dvojica. Kralj in kraljica sta trajno zaprti v veliko, podolgasto celico. Izmed vseh termitov ima kraljica najbednejšo usodo. Njen zadek je cel centimeter debel in proizvaja po eno jajce na sekundo; to je 30 milijonov jajec na leto. Vsled svoje debelosti je kraljica nesposobna za kakršnokoli gibanje. Okrog njenih ust se neprestano sučejo delavke, ki jo pitajo s prebavljeno hrano, druge delavke pa si dajo opraviti na zadnjem koncu, kjer sprejemajo in odnašajo jajca. Ko kraljica ostari in njena plodnost pojema, jo enostavno izstradajo in nadomestijo z drugo.

Kino je zgorel

V Soltu pri Budimpešti je skočila med predstavo v nekem kinu iskra iz motorja in zažgala film. Nastala je eksplozija in dvorana je bila hipoma v plamenu. Ogleдалcev se je polastila panika. K nesreči je bil samo en izhod na razpolago. Na glave so padale goreče cunje, da ni bilo niti enega izmed navzočih, ki bi ne bil poškodovan. Težko ranjenih je nad 60, večinoma ženske in otroci. V Budimpešti so nesrečne žrtve spravili v bolnici v poseben oddelek.